

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİM VE SPOR ANABİLİM DALI
Hareket Ve Antrenman Bilimleri**

**BOKSÖRLERDE COVID-19'A YAKALANMA
KAYGISININ ALGILANAN STRES DÜZEYİ ÜZERİNE
ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

**Hazırlayan
Emre Kaan ÖZYOL**

**Danışman
XXXXXXXXXXXXXXXXXX**

Yüksek Lisans Tezi

**Ekim 2021
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİM VE SPOR ANABİLİM DALI
Hareket Ve Antrenman Bilimleri**

**BOKSÖRLERDE COVID-19'A YAKALANMA
KAYGISININ ALGILANAN STRES DÜZEYİ ÜZERİNE
ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

**Hazırlayan
Emre Kaan ÖZYOL**

**Danışman
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX**

Yüksek Lisans Tezi

**Ekim 2021
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu tezin kendi çalışmam olduğunu, tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda akademik ve etik kuralların gerektirdiği gibi tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve kaynaklar listesinde gösterdiğimi belirtirim.

Emre Kaan Özyol

İmza:

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

“Boksörlerde Covid-19’a Yakalanma Kaygısının Algılanan Stres Düzeyi Üzerine Etkisinin İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Emre Kaan ÖZYOL

Danışman
XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı Başkanı
XXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX danışmanlığında **Emre Kaan Özyol** tarafından hazırlanan “**Boksörlerde Covid-19’a Yakalanma Kaygısının Algılanan Stres Düzeyi Üzerine Etkisinin İncelenmesi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sağlık ilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Ana Bilim Dalında **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

18/10/2021

JÜRİ:

Danışman: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

.....

(Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı)

Üye: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX.....

(Süleyman Demirel Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Ana Bilim Dalı)

Üye: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX.....

(Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı)

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun tarih ve..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın ortaya çıkma sürecinde engin bilgilerini, deneyimlerini ve değerli fikirlerini benimle paylaşan, yardımlarıyla iki yıl boyunca yolumu aydınlatan sayın danışman hocam XXXXXXXXXXXXXXX'a, yine bu süreçte gece gündüz fark etmeksizin yardımları ve katkılarıyla hem çalışmamda hem de akademik yolculukta beni destekleyen ve değerli görüşlerini benimle paylaşan; Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi'nden sayın hocam XXXXXXXXXXXXXXX'ye, spor kariyerimde ve akademik gelişimimde bana her zaman güvenip, desteklerini hiç geri çekmeyen sevgili aileme teşekkürü borç bilirim.

BOKSÖRLERDE COVID-19'A YAKALANMA KAYGISININ ALGILANAN STRES DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Emre Kaan ÖZYOL

Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri

Fakültesi Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi, HAZİRAN 2021

Danışman: XXXXXXXXXXXXXXXX

ÖZET

Araştırmada, elit boksörlerde algılanan stres düzeyleri ile Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya spor kariyerine faal olarak devam eden, Türkiye genelinde 160 elit sporcu katılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 118 Erkek, 42 Kadın sporcu oluşturmaktadır. Sporculara yöneltilen “Kişisel Bilgi Formu”, Cohen ve ark. (1983) tarafından geliştirilip sonrasında Eskin ve ark. (2013) tarafından Türkçe ’ye uyarlanan Algılanan Stres Ölçeği ve Demir ve ark. (2020) tarafından geliştirilen “Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)” veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 26.0 veri analiz programından yararlanılmıştır. Yapılan ölçümler sonucu yaş, cinsiyet, eğitim durumu, yaşadığı yer(şehir/büyükşehir), gelir düzeyi ve spor yaşı değişkenlerine bağlı olarak algılanan stres durumlarının ve koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygılarının istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan algılanan stresin, yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısıyla olan ilişkisini incelemek amacıyla Pearson Korelasyon testi uygulandığında, algılanan stres ile bireysel ve sosyalleşme kaygısı arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki olduğu bulgusuna rastlanmıştır. Yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının algılanan stres üzerindeki etkisini incelemek için ise Regresyon analizi uygulandığında ise bireysel kaygı, algılanan stres üzerinde etkili değilken; sosyalleşme kaygısının algılanan stres düzeyi üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Covid-19, Stres, Kaygı, Pandemi, Boks

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF CONCERNS WITH COVID-19 ON PERCEIVED STRESS LEVEL IN BOXERS

Emre Kaan ÖZYOL

Erciyes University, Graduate School of Health Sciences

Faculty of Sports Sciences Department of Movement and Training

Sciences M.Sc. Thesis, June 2021

Supervisor: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ABSTRACT

The study aimed to decipher the relationship between perceived stress levels in elite boxers and anxiety about contracting a new type of coronavirus (Covid-19). 160 elite athletes from all over Turkey participated in the research, who actively continue their sports career. The study group consisted of 118 male and 42 female athletes. The “Personal Information Form ” addressed to athletes, Cohen et al. (1983) developed by Eskin et al. (2013) the Perceived Stress Scale adapted to Turkish by Demir et al. (2020) developed by the “athletes ' Anxiety Scale (SYTKYKÖ) of catching a new type of coronavirus (Covid-19)” has been used as data collection tools. The SPSS 26.0 data analysis program was used in statistical analyses of the data obtained. As a result of the measurements, it was concluded that perceived stress States and concerns about coronavirus(covid-19) did not show a statistically significant difference depending on age, gender, educational status, place of residence (City/metropolitan), income level and Sports age variables. On the other hand, when the Pearson correlation test was applied to examine the relationship of perceived stress with anxiety about contracting a new type of coronavirus (covid-19), it was found that there was a significant and positive decoupled relationship between perceived stress and individual and socializing anxiety. In order to examine the effect of anxiety about contracting a new type of coronavirus (Covid-19) on perceived stress, when regression analysis was applied, it was concluded that individual anxiety did not affect perceived stress; socialization anxiety had an effect on perceived stress level.

Keywords: Covid-19, Stress, Anxiety, Pandemic, Boxing

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK.....	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	iii
YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI.....	iii
ONAY:.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR ve SİMGELER	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
1.GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1 Boksun Tanımı	3
2.2 Boksun Dünya ve Türkiye’deki Gelişimi	5
2.2.1 Dünya Boks Tarihi	5
2.2.2 Türkiye’deki Boks Tarihi.....	7
2.3 Pandemi Tanımı	9
2.4 Covid-19 Pandemisi	10
2.4.1 Türkiye’de Covid-19 Pandemisi	11
2.4.2 Covid-19 Pandemisinin Spora ve Spor Organizasyonlarına Etkisi	12
2.4.2.1 Ertelenen veya İptal Edilen Boks Turnuvaları	13
2.5 Stres Kavramı.....	15
2.5.1 Stres Türleri.....	17
2.5.1.1 Akut Stres.....	17
2.5.1.2 Episodik Akut Stres.....	18
2.5.1.3 Kronik Stres	19
2.5.2 Stres Aşamaları	19
2.5.3 Stres ve Covid-19.....	20
2.6 Kaygı Kavramı	22
2.6.1 Kaygı Çeşitleri	23
2.6.1.1 Sürekli Kaygı	24
2.6.1.2 Durumluluk Kaygı	24
2.6.1.3 Olumlu ve Olumsuz Kaygı	24

2.6.1.4 Bilişsel ve Bedensel (Somatik) Kaygı.....	25
2.6.2 Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı.....	25
4. BULGULAR	32
5.TARTIŞMA	41
6. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	50
KAYNAKÇA.....	52

EKLER

ÖZGEÇMİŞ

KISALTMALAR ve SİMGELER

%:	Yüzde
ANOVA:	Tek Yönlü Varyans Analizi
ark.:	Arkadaşları
Bağımsız Grup t testi:	İki Aritmetik Ortalama Arasındaki Farkın Anlamlılığının Test Edilmesi
f:	Frekans / Sıklık
Max:	Maximum
Min:	Minimum
N:	Örneklem Sayısı
p:	Anlamlılık Değeri
r:	Pearson Korelasyon Katsayısı
R ² :	Determinasyon Katsayısı
SPSS:	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
SS:	Standart Sapma
T:	Dağılım Değeri
vb:	Ve benzeri
x:	Aritmetik Ortalama
β (Beta):	Regresyon Katsayı

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Katılımcıların Betimsel İstatistikleri	28
Tablo 3.2. Katılımcıların Ölçek Puanlarının Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları	30
Tablo 4.1. Algılanan Stres Ölçeğine (ASÖ) Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler	32
Tablo 4.2. Algılanan Stresin Yaşa Göre Farklılığının İncelenmesi	32
Tablo 4.3. Algılanan Stresin Cinsiyete Göre Farklılığının İncelenmesi	32
Tablo 4.4. Algılanan Stresin Gelir Düzeyine Göre Farklılığının İncelenmesi	33
Tablo 4.5. Algılanan Stresin Yaşanılan Yere Göre Farklılığının İncelenmesi	33
Tablo 4.6. Algılanan Stresin Spor Yaşına Göre Farklılığının İncelenmesi	33
Tablo 4.7. Algılanan Stresin Eğitim Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi	34
Tablo 4.8. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ) Tanımlayıcı İstatistikler	34
Tablo 4.9. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Yaşa Göre Farklılığının İncelenmesi	35
Tablo 4.10. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Cinsiyete Göre Farklılığının İncelenmesi	35
Tablo 4.11. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Gelir Düzeyine Göre Farklılığının İncelenmesi	36
Tablo 4.12. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Yaşanılan Yere Göre Farklılığının İncelenmesi	36
Tablo 4.13. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Spor Yaşına Göre Farklılığının İncelenmesi	37
Tablo 4.14. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Eğitim Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi	38
Tablo 4.15. Algılanan Stres ve Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı İlişkisi Pearson Korelasyon Testi	38
Tablo 4.16. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Algılanan Stres Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi	39

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Algılanan Stres Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi Grafiği	39
--	----

1.GİRİŞ VE AMAÇ

Modern ve çağdaş yaşamın en önemli parçalarından birisi de şüphesiz ki stres (zorlanma) durumudur. Gündelik yaşamda literatürdeki karşılığı sorgulanmaksızın hayatımızda aktif olarak kullandığımız bir terim durumuna gelen stres, bireyin hayatının tüm yönlerini etkisi altına alabilen bir etmendir. Stres kişinin normal olarak icra ettiği işlevleri negatif yönde etkilemesinin yanında, strese uzun bir zaman maruz kalmak kişide farklı sağlık problemlerinin meydana gelmesine de sebep olmakta, ayrıca bireyin fonksiyonda bulunmasını ve yaşam kalitesini de oldukça negatif yönde etkilemektedir. Son dönemlerde tüm Dünya’da ve Türkiye’de hem sporcu hem de sedanter bireylerin yaşamını olumsuz yönde etki altına alan en mühim stres faktörlerinden birisinin yeni tip Covid-19 virüsü olduğu bilinmektedir. Türkiye’de karşılaşılan ilk Covid-19 vakasının olduğu günden itibaren sosyal yaşam, spor etkinlik ve organizasyonları, gündelik rutinler olarak adlandırılabilir; serbest zaman aralıklarında sokağa çıkma, sosyalleşme amacıyla aktivitelere katılım sağlama, sportif ve rekreatif etkinliklerde kısıtlama kararlarının gündeme geldiği bilinmektedir.

Yeni Koronavirüs Hastalığı ile (COVID-19), ilk kez Çin’in sınırları içerisinde bulunan Vuhan Eyaleti’nde karşılaşılmıştır. Solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) yaşayan kimi hastalar üzerinde yürütülen araştırmalar neticesinde 13 Ocak 2020’de tanımlanmış virüs türüdür.

Virüsle ilk kez, bölgede faaliyet gösteren deniz ürünleri ve hayvan pazarında zaman geçiren kişilerde karşılaşılmıştır. İlerleyen dönemlerde ise insanlar arasında bulaşarak yayılan, ilk sırada Vuhan olmak üzere Hubei eyaletinde bulunan farklı şehirlerde, devamında ise Çin Halk Cumhuriyeti’nin öteki eyaletlerinde ve dünya genelinde yayılım göstermiştir. Koronavirüsler, hayvanlar veya insanlar üzerinde hastalığa neden

olabilecek oldukça geniş bir virüs familyasıdır. Bazı koronavirüs tiplerinin insanlar üzerinde, Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS) olarak isimlendirilen daha ağır hastalıklar durumuna varacak seviyede solunum yolu enfeksiyonlarına neden olduğu bilinmektedir. Yeni Koronavirüs Hastalığına neden olan virüs ise SAR-CoV-2 virüsüdür (Sağlık Bakanlığı, 2020).

Dünya genelinde insanlar üzerinde hem aktif hem de pasif katılımcı olarak faaliyet alanını arttırmakta olan spor, her geçen gün giderek daha da gelişmekte ve büyümektedir. Bu olay sporcular için performans kavramını ön saflara çıkarmaktadır. Performansın hem fiziksel hem de psikolojik etmenleri içinde barındıran bir olgu olduğu bilinmektedir. Sporda performansı etkileyen birçok psikolojik olgu bulunmaktadır (Güney, 1998).

Özellikle yeni tip Covit-19 sürecini antrenman yapmadan geçiren sporcuların performans düzeylerindeki düşüşlerden kaynaklanan branşa özgü ve genel motorik özelliklerindeki olumsuz azalma durumunun onların stres düzeylerini ve bu hastalığa karşı yakalanma korkularını etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmacı tarafından yapılan literatür taramasında, özellikle Covit-19 sürecinde sporcuların algıladıkları stres ve hastalığa yakalanma kaygı düzeylerini inceleyen çalışmalara rastlanılmamıştır. Yaptığımız çalışma ile boks sporuyla uğraşan elit düzeyde sporcuların algılanan stres ve yeni tip Covid-19 virüsüne yakalanma korku düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Boksun Tanımı

James'e göre; boks, başarılı olmak için çalışılması gereken ve aynı zamanda beceri gerektiren bir savunma sanatıdır. Boks sanatının yumruk atmak ve yumruk yememek gibi temel felsefeleri vardır. Boksörlerin sahip olmak mecburiyetinde olduğu fiziksel kapasite seviyesi, oldukça az spor branşında sporculardan beklenmektedir (Savaş S, 2004).

Boks, iki kişinin boks eldiveni giyerek belirli kurallar içerisinde, etrafı üç sıra iple çevrilmiş ring adı verilen bir alan içerisinde gerçekleştirilen mücadeleye verilmiş isimdir. Boks bir yumruklaşma sporudur, bir sanattır, kuvvet, yetenek, cesaret, mücadele ve zekâ oyunudur. Bu sporun gerçekleştirileceği yerin özellikleri, süresi, kuralları (vuruş yerleri, şekilleri, puanlama sistemleri) özel olarak belirlenmiştir. Boks sporunu diğer branşlardan ayrı tutan en önemli özelliği aktivite esansında vücudu bütünüyle çalıştırması, kendini kontrol edebilme ve özgüven duygusunu geliştirebilmesidir. Boks büyük ölçüde toplam vücut kuvvetine bağlı bir spordur. Boksörler diğer branşlarla uğraşan sporcuların arasında en güçlüsü olarak nitelendirilir. Bio-motor özellik olarak kuvvet hem savunma yapmada hem de hücum sırasında önemlidir. İlaveten kuvvet ve esneklik parametreleri birlikte değerlendirildiğinde esneklik, sakatlıkların ve yaralanmaların sıklığının ve riskinin azaltılmasında önemli rol oynar. Bu etmenlerin doğrultusunda, boks branşında sırt ve bacak kuvveti önemli rol oynamaktadır (Batmaz ve Kılınçoğlu 2017). Boks sporunun gerçekleştirileceği alanda kurallar çerçevesinde önemli ve mecburi özellikler barındırmaktadır.

Boks maçları 4 köşe içerisinde, etrafı halat denilen iplerle sarılmış “ring” adı verilen özel platformda gerçekleştirilir. Ring yerden en az 91 cm, en fazla 122 cm olacak şekilde yükseklikte bir zeminde yapılır. Bu ringin 4 köşesinde, içeriden yastıklanmış 4 direk bulunmaktadır, direklerin arasında sıkıca gerdirilmiş en az 3 cm, en çok 5 cm kalınlığında 3 veya 4 halat sırası bulunmaktadır. Ring zemini halat sıralarından 46 cm

dışarı dışarıda durmaktadır. Müsabakanın gerçekleştirileceği ringin kurallara uygun sayılması için iplerin iç tarafından ölçüldüğünde yüzölçümü 4.90 x 4.90 metrekaleden az 6.10 x 6.10 metrekaleden fazla olmamalıdır. Uluslararası karşılaşmalarda bu ölçü 6.10 x 6.10 metrekaledir. Zemin dayanıklı ve düz olmalıdır. Aynı zamanda boks ringinin zemini 1,3 cm'den ince, 1,9 cm'den kalın olmayan elastiki veya benzeri bir madde ile kaplıdır. Köşeler, başhakemin oturacağı konuma göre; yakın sol köşe kırmızı, uzak sol köşe beyaz, uzak sağ köşe, mavi yakın sağ köşe beyaz ile işaretlenir. Boksörlerin müsabaka esnasında kullanacakları eldivenler; 67 kilo sıkliti de dahil 8 ons, yani 228 gram ağırlığındadır. 67 kilogramdan sonraki sıklitler için ise 10 ons yani 284 gram ağırlığındaki eldivenler kullanılmaktadır. Eldivenlerin deri bölümleri, tamamının yarı ağırlığını aşmamalıdır. Müsabaka için, çivisiz hafif bot veya ayakkabı, en az baldırın yarısına kadar inen şort, göğüs ve sırtı kapsayacak şekilde atlet, fanila giyilmektedir. Dişlik ve koki kullanmak ise zorunludur (Özdil, 2016).

Boks müsabakası, gong adı verilen komut sesiyle başlar. Maç sırasında sporcular birbirlerine karşılıklı olarak kombineler kurarak puan almaya uğraşırlar. Aynı zamanda gerçekleştirilen bu vuruşların puan sayılabilmesi için kurallar doğrultusunda vurulması serbest olan yerlere (bel altı vurulamaz) eldivenli bir şekilde temiz ve nizami bir vuruş yapmaları gerekmektedir. Boksörlerde puan kazandırıcı vuruşlar kurallar gereği sporcuların yüzü ve gövdesidir. Bu puanlar ringin çevresinde oturarak maçı anlık olarak izleyen beş hakem tarafından sporculara verilir. Hakemlerden üçü aynı anda aynı kararı vermezse yapılan vuruş puan olarak sayılmamaktadır. Günümüzde puanlama, hakemlerin elektronik olarak uygulamasıyla verilir. Her bir hakemin kontrolünde, renkleri sporcuların köşe renklerine uyumlu olan kırmızı ve mavi iki buton bulunmaktadır; hakemlerden biri yapılan atak, kombineden sonra puan vermek isterse bu butonlardan vuruşunu başarılı bulduğu sporcu tarafına basarak puanını verir. Boksörlerin müsabaka esnasında kazandıkları puanlar hanelerine kaydedilir ve maçın bitiminde her iki sporcunun da kazandığı puanlar toplanıp karşılaştırılarak maçın galibi başhakem tarafından ilan edilir. Bazen maç sonucunda her iki sporcunun puanları da aynı olur, bu durumda hakemler en iyi müsabaka davranışı (dövüş veya savunma yöntemi) sergileyen sporcuyu kazanan olarak açıklarlar (Uca, 2014).

2.2 Boksun Dünya ve Türkiye’deki Gelişimi

2.2.1 Dünya Boks Tarihi

Boks adı verilen spor tarih öncesi dönemlere kadar kökleri olan en eski spor branşları arasında yer alır. Geçmişte askeri nedenlerle gymnasiumlarda eğitimi verilen boks, daha sonraları “pankration” denen, boks ve güreş karışımı bir spor biçimine girmiştir. Boksun spor olarak yapıldığıyla ilgili ilk bulgular, M.Ö. 1500’lü yıllardan kalma arşivlere göre Girit’te bulunmuştur. Mezopotamya’da Bağdat civarlarında keşfedilen tabletlerdeki kabartmalarda da boksör betimlenmesine benzeyen iki kişinin savunma pozisyonlarında karşılıklı olarak mücadele ettikleri görülmüştür (Morpa, 2005). Boksun gelişmesi ve ilerlemesinin iki aşaması vardır. İlk aşaması; Babilonyalılar ve Truvalılar dönemi, ikinci aşaması ise Yunanlar ve Romalılar döneminde gerçekleşmiştir. Eski eserler ve bulgular için gerçekleştirilen kazı çalışmalarında bazı resimler ve eşya üzerinde boks yapan insan betimlemeleri bulunmuştur. Kuralsız ve koşulsuz gerçekleştirilen boksta o zamanlarda yere düşen rakibe vurmak, güreş taktiklerini ve oyunlarını uygulamak, göz bölgesine parmak sokmak, boğazı sıkmak ve bel altı vuruşlar yapmak serbest kılınmıştır (Batmaz ve Kılınçoğlu 2017). İlerleyen dönemlerde ve tarihlerde boks sporu da uygulayıcılar tarafından geliştirilmiş ve yeni düzenlemelere tabi tutulmuştur. Bu yönlendirmeler sonucunda boks, günümüzde icra edilen modern boksa benzemeye başlamış, giderek eski dönemlere göre daha da revaçta kalmayı başarmıştır.

Modernize edilmiş boks ilk olarak izlerini İngiltere’de göstermiştir. 1681 senesinde çıplak elle başlayan turnuvaların ilk şampiyonu 1719 yılında James Figg olmuştur. James Figg daha sonraları bir ring kurup orada boks eğitimleri vererek boks yaygınlaştırmış ve rakipleriyle mücadele etmeye devam etmiştir. Boks spor amacıyla ilk başladığı zamanlarda dönemimizdeki gibi kural ve sınırlılıklar içermiyordu. Genellikle ölüm ve ağır yaralanmalarla neticelendirilen maçlarda kilo ve raund sınırı yoktu (Akbulut, 2018). Jack Broughton, boks müsabakalarındaki ölümleri ve ağır yaralanmaların önüne geçmek için 1743 yılında kendi ismiyle anılan kurallar içeriğini ortaya çıkarmıştır. Broughton kuralları boks tarihindeki ilk yazılı kurallardır. Broughton kuralları sporcuyu korumaya yöneliktir. Örnek olarak boksör aldığı yumruklar neticesinde yere düşer ve otuz saniye içerisinde maça devam edemezse mağlup sayılırdı. Ayrıca yere düşen boksöre yumruk atmak ve belden aşağısına vurmak yasaklar arasında

yer aldı. Broughton'un boksa katkıları bunlarla da sınırlı değildir. Broughton boks müsabakalarında ilk kez kullanılan, fulardan yapılmış bir çeşit eldiven de icat etmiştir. 18. yüzyılda bu sporun gelişimi; boks kulüplerinin kurulması, boksun basında yer alıp boy göstermesi ve boksun kurallarının geliştirilmesi gibi yeniliklerle devam etmiştir. Daha sonrasında boksör William Futrell tarafından ilk kez boks gazetesi yayımlanmıştır. Boks maçlarını kontrol altına almak amacıyla 1814 yılında Amerika Birleşik Devletleri tarafından da kabul edilmiş London Prize Ring ismiyle tarihe geçen ilk boks kulübü kurulmuştur. Bu kulüp tarafından 1838 yılında ring kuralları yazılmış ve 1853 yılında bu kurallar tekrar düzenlenmiştir. Bu kurallar doğrultusunda etrafi halatlarla çevrili 7.3 metrekairelik bir boks ringi oluşturulmuştur. Boksörlerden herhangi biri yumruk darbesiyle yere düşüp otuz saniye içerisinde kalkamazsa mağlup sayılmıştır. Boksörün rakibini ısırması, rakibine kafa atması, belden aşağı vurması yasaklanmış ve bu gibi saldırgan hareketler faul olarak kabul edilmiştir (Batmaz ve Kılınçoğlu 2017). Bokstaki sertliği azaltıp, yeni düzenlemeler oluşturan bir diğer gelişme ise 1867 senesinde Marquess of Queensberry'nin Londra'da düzenlediği maçlarda Marquess of Queensberry Kuralları adını verdiği yeni kuralları faaliyete geçirmesidir.

Marquess of Queensberry Kuralları genel yapısı itibarıyla on iki maddeden oluşmaktaydı ve yirmi dört metrekairelik alanda yapılan boks maçları için belirlenmişti. Rauntlar üç dakikalık ve rauntlar arasına birer dakikalık dinlenme araları konulmuştu. Yere düşen boksörün ayağa kalkıp maça devam etmesi için on saniyelik bir süre veriliyordu. Broughton kurallarında belirtilmiş olduğu gibi belden sarılmalar yasaklanmıştı. Marquess of Queensberry Kuralları'nda eldivenle ilgili kısımda oldukça dikkat çekmiştir. Bu kurallar bağlamında bağcıklı, at kılıyla daha şişkin duruma getirilmiş boks eldivenleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu eldiven biçiminin kullanımı sadece hücum gücü sağlamakla kalmıyor aynı zamanda rakip boksörün vuruşlarını da hafifletiyordu. Bundan dolayı boks maçları daha uzun süreler almaya başladı ve beraberinde hücum ve savunmada pozisyon sağlama stratejik bir hal almaya başlamıştır. Sporcuyu korumayı amaçlayan yenilikler 20. yüzyılda da devam etmiştir. 1984 yılında Los Angeles Olimpiyat Oyunları'nda ilk kez AIBA (Uluslararası Amatör Boks Birliği) İcra Komitesinin koruma amaçlı kask ve dişlik kullanımını mecburi hale getirmesi üzerine kask kullanımı yürürlüğe girmiştir (Batmaz ve Kılınçoğlu 2017). İlerleyen

süreçlerle beraber Boks tüm dünyada dikkatlerin odağı olmuş ve takipçi kitlesi giderek gelişen bir spor branşı olarak ilgi görmeye başlamıştır. Bu gelişmelerle beraber günümüzde halen faaliyette olan, boks sporunun gelişmesini amaçlayıp, denetleme görevini üstlenen AIBA (Uluslararası Amatör Boks Birliği) 1946 yılında kurulmuştur. Genel merkezi İsviçre'nin Lozan şehrinde yer almaktadır.

Günümüzde boks sporunun amatör ve profesyonel müsabakalar olarak iki farklı şekilde uygulandığını görebiliriz. Bu müsabakalarda kendi içerisinde çeşitlere ayrılmıştır. Profesyonel Boks maçları resmi ve özel olarak iki farklı türde yapılmaktadır; Resmi müsabaka ve turnuvalar, federasyon tarafından düzenlenen yıllık faaliyet programında açıklanan müsabakalardır. Özel müsabakalar ise; Resmi müsabakaların dışında kalmış ve organizatörler veya kulüpler tarafından düzenlenen müsabakalardır. Amatör boksta da yine iki türe ayrılan müsabakalar özel ve resmi olarak adlandırılmıştır.

Amatör ve profesyonel boks karşılaşmaları arasında da birtakım farklılıklar bulunmaktadır. Amatör boksörler kask, köşesiyle aynı renkte atlet ve fanila giyerken, profesyonel sporcular ise bu ekipmanları kullanmazlar. Ayrıyeten raunt ve hakemlerin değerlendirmeleri değişiklikler göstermektedir. İnsanların yaşamlarının her evresinde, problemlerini ve sorunlarını yumruklarıyla çözmeye çalışmışlardır. Eski dönemlerde özellikle bu tip olaylara daha fazla rastlanmaktaydı. Uygarlıkların gelişmesiyle beraber insanlık modernleşti ve yumruklarını daha sık ringlerde konuşturmaya başladılar. O halde boks tarihi insanlık kadar eski bir tarihtir diyebilmek mümkündür (Uca, 2014).

2.2.2 Türkiye'deki Boks Tarihi

Savaşçı geleneklere sahip bir halk olan Türklerin, mücadeleyi etmeyi ve rakibi karşısında üstünlük elde etmeyi amaçlayan boksa karşı kayıtsız kalmaları düşünülemez. Türk boksu özellikle savaştaki gücün temel bir unsurudur. Bundan dolayı Türkler diğer dövüş ve mücadele sporlarına gösterdiği gibi boksa da büyük bir ilgi göstermiştir. 16. yüzyılın büyük yazarlarından Sudi "Hediyet-ül İrfan Fimahr-ul Gülistan" isimli eserinde bokstan söz etmektedir. Osmanlı ordusunda Yeniçeri askerlerinin boks eğitimi aldıkları, keçe ile kaplanmış duvara karşı yumruklar vurarak çalıştıkları, duvar üzerinde hazırlanmış oyuklara yerleştirilmiş çamura yumruk talimi yaptıkları yönünde bulgular mevcuttur. Osmanlı döneminde sporun amacının bir savaş eğitimi olarak kabul edilmesine karşın, Osmanlı sporu bilimle beraber inceleyip, geliştirilmesine özen

göstermiş, sporun teknik eğitimini ve spora yönelik yardımcı bilgileri öğretmek amacıyla okullar açmıştır. Sporun Osmanlı İmparatorluğu için ne kadar önem arz ettiğini gözler önüne sunan kanıtlardan birkaçı da Osmanlı saraylarında spor için özel alanlarının inşa edilmesi ve sporcuların da sarayda himaye altında edilmesidir. Bunlara ek olarak, dönemden günümüze ulaşan bazı resimlerde Şehzade Cengiz'in de boks sporuyla ilgilendiği görülmüştür (Batmaz ve Kılınçoğlu 2017). 16. Yüzyıl döneminin güçlü kalemlerinden Sûdî "Hediyet-ül İrfan Fi-Mahr-ul Gülistan" kitabında boks sporunu kastederek "Yumruk vurucuları" oyunundan bahsetmiştir. Oyunun ne şekilde yapılıp, uygulandığını öğrendikten sonra Şam'da bulunduğu sırada Semerkant'tan eğitim amacıyla gelmiş bazı öğrencilerin bu gösteride usta denilebilecek seviyede olduklarını belirtmektedir (Yalçın, 2017). Günümüz tarihlerine yaklaştıkça tüm dünyada giderek büyük kitlelere hitap etmeye başlayan boks sporu coğrafyamızda da modernleşmeye ayak uydurup, daha resmi turnuvalarla ve belirli kurallar içerisine dahil olup uygulanmaya devam etmiştir.

Modern Boks, 20. yüzyılın başlarında Türkiye'de faaliyetlerle başlamıştır. İstanbul'un işgali döneminde yabancı askerlerin düzenlediği maçlar boksun tanınmasını ve üzerine hızla ilgi çekmesini sağlamıştır. Türkiye'de ilk kez kurulan boks kulübü, Musevi Aksiyani Efendi tarafınca, 1920'lerde Fransa Boks Federasyonu'nun denetimi altında faaliyetlerine başlamıştır. Türk boksunun ilkleri İngiliz Kemal adıyla tanınan Esat (Tomruk), Fenerbahçe kulübünün futbolcularından Mısırlı Mazhar Bey, Yavuz İsmet (Uluğ), Galatasaray kulübü futbolcularından Mazlum Kemal, Sabri Mahir, Ziya (Bayer), Hilmi Hoca, Ali Sami, Kemal Hoca gibi isimlerden oluşmaktadır. Daha sonraki zamanlarda Galatasaray, Fenerbahçe ve Kurtuluş spor kulüplerinde boks şubeleri kurularak yeni katılımlar sağlamıştır (Türkiye Boks Federasyonu, 2021). 20. Yüzyılın başlarındaki modern boksun yerel halkın arasında hızla yayılmasının sebeplerinden birisi de bahsedilen dönemlerde özellikle Fransız ve Amerikan donanma görevlilerinin Taksim meydanı civarında birbirleriyle yaptıkları küçük yarışmalardır. İlk kez gerçekleştirilen resmi boks müsabakası 1920 senesinde yabancılar arasında düzenlenmiştir. İlerleyen yıllarda İstanbul'da Galatasaray ve Fenerbahçe kulüplerinde de boks faaliyetleri gerçekleşmeye başlamıştır. Organize edilen bu müsabakalar oldukça büyük ilgi görmekte ve kalabalık bir seyirci kitlesiyle izlenmekteydi. Zaman geçtikçe ilgi o kadar yükselmisti ki sokakta boks ringleri kurulmaya başlanmış, Rum ve Ermeni

halkları ile Türk boksörler arasında boks maçları düzenlenmiştir (Cemç, 2018). O yıllarda faaliyet gösteren boks kulüpleri birçok boksör yetiştirmiştir. Bu boksörlerin ülke dışında boks organizasyonlarında mücadele etmesi Türk boksunun kapılarının dünyaya açılmasını sağlamıştır. Yurtdışındaki organizasyonlarda Türk boksunu temsil eden ilk boksör Sabri Mahir'dir (Batmaz ve Kılınçoğlu 2017).

1924 yılına gelindiğinde ise TBF (Türkiye Boks Federasyonu) kurulmuş, 1927 yılında AIBA (Uluslararası Amatör Boks Birliği) üyeliğine kabul edilmiştir. Boks Federasyonu'nun yöneticiliğinde de Eşref Şefik görev almıştır. Sadece amatör olarak düzenlenen boks müsabaka ve turnuvalarına izin veren Türkiye Boks Federasyon'u, ferdi ve kulüpler arası Türkiye Şampiyonaları ile Uluslararası Boğaziçi Boks Turnuvası'nı organize etmiştir. İlk Türk Milli Boks Takımı 1928 senesinde kurulmuş ve yine o yıl içerisinde ilk uluslararası başarımız SSCB'de (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği) kazanılmıştır. Melih Açıba Türk boksunda yeni bir döneme imza atmıştır ve çıktığı 359 maçın 358'nden galibiyet almıştır, Açıba, Amerika'da 1938 yılında düzenlenen "Altın Eldiven" Şampiyonası'nda birinciliği kazanmıştır. Diğer yandan 1946 yılına gelindiğinde ilk kez düzenlenen Avrupa Boks Şampiyonası'nda Vural İnan "En Teknik Boksör" unvanına layık görülmüş, Halit Ergönül de Avrupa karmasına davet almıştır. Kısa süreliğine Güreş Federasyonu'na dahil edilen boks, 1942 senesinde yeni ve bağımsız bir federasyona kavuşmuştur. 1946 yılından itibaren ülkemiz, uluslararası turnuvalarda Milli boksörlerimiz tarafından defalarca kez temsil edilip, halen daha temsil edilmeye başarılarla devam etmektedir.

2.3 Pandemi Tanımı

Pandeminin kökeni Yunanca'ya dayanmaktadır. Literatürde “pan” (tüm) ve “demos” (halk) kelimelerinin birleşimi üzerine türemiştir. Pandeminin günümüzdeki tanımı ise “Küresel Salgın’dır. Bir hastalığın, enfeksiyon etmeninin farklı birçok ülkelerde veya bir kıtada yayılım göstermesi, hatta tüm dünyayı kapsayacak gibi oldukça geniş bir alanda yayılmasına durumuna verilen addır. Pandemi durumunda yayılım gösterilen yerlerdeki nüfusun yüksek bir kısmı etkilemektedir. İnsanlık tarihi süresince salgın hastalıklar büyük hadiselerle neden olmuştur. Pandemiler; siyasal, ekonomik ve demografik neticeleriyle yeryüzü haritasının yeniden tasarlanmasında önemli roller üstlenmiştir. Günümüze kadar tanık olunan salgın hastalıklardan insanlık tarihine en

fazla etkiyi gösterenler hastalıkların isimleri ise; kolera, veba, tifüs, çiçek, ebola ve grip olduğu bilinmektedir (Durmuş,2020).

2.4 Covid-19 Pandemisi

12 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Hubei eyaletinin başkenti Wuhan'da ortaya çıkan ve o tarihten bu yana dünya çapında çok hızlı bir şekilde yayılım göstererek dünya gündemine tamamen değiştiren Yeni Tip Korona Virüs (COVID-19) insanlık için oldukça büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Bütün yaş gruplarındaki insanları enfekte edebilen bu virüs türü özellikle yaşı 65 üzeri kişileri daha fazla etkilediği bilinmektedir (Ovalı, 2020).

Aralık 2019'un son günlerine gelirken, Çin; sınırları içerisindeki Wuhan kentinde bulunan bir deniz ürünleri pazarında bulunmuş kişilerde, nedeninin bilinmediği ve çok sayıda pnömoni hastasının tespit edildiğini bildirildi. İlk olarak 12 Ocak 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından bu şikayetlerin nedeninin yeni tip bir koronavirüs olduğunu (2019-nCoV) açıklamış ve 11 Şubat 2020'de bu yeni virüs SARS-CoV-2 olarak isimlendirilmiştir. Hastalardan alınan numuneler neticesinde, 7 Ocak 2020'de SARS-CoV2'nin tüm genom yapısı, Çinli bilim insanları tarafınca kısa bir zamanda haritalandırıldı. 11 Şubat 2020 tarihinde ise DSÖ bu salgını "Covid-19" pandemisi olarak adlandırdı. DSÖ başkanı Tedros Adhanom Ghebreyesus, 31 Aralık 2019 tarihinde Covid-19 kodlamasının açılımını; "korona" için "CO", "virüs" için "VI", "hastalık" için "D" şeklinde tanımladı. Böyle bir isim, belirli bir bölgeyi, hayvan türlerini veya insanı etiketlemekten kaçınmak amacıyla tercih edilmiştir. Salgın Çin'de başladıktan sonra başlıca Asya'ya da bulunan devletler olmak üzere kısa bir süre içerisinde birçok ülkeye yayılım göstererek tüm dünyayı etkisi altına alarak uluslararası bir kriz durumuna ulaştı. Bunların neticesinde tarihler 30 Ocak 2020 gününe geldiğinde DSÖ, Covid-19'u uluslararası halk sağlığı sorunu olarak tanımlayıp salgın durumunu ilan etmiştir. Koronavirüsler başlıca Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS), sonrasında Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS) ve 2019 Coronavirus Hastalığı (Covid-19) olarak insanlar üzerinde hayati risk yaratabilecek belli başlı bazı enfeksiyonlara sebep olmaktadır. Son yıllar içerisinde, farklı birçok ülkede dönemsel olarak yeni viral patojenler saptanmıştır. 2002 ve 2003 senelerinde Çin sınırları içerisindeki Guangdong Eyaletinde, yarası kökenli yeni bir koronavirüsün türünün

palmye misk kedileri vasıtasıyla insanlara geçmesinin sonucu ilk salgın gözlemlenmiştir. SARS ismiyle bilinen bu virüs türü, Çin Devleti topraklarında toplam 8422 insanı enfekte etmiş ve 916 kişinin hayatını kaybetmesine (ölüm oranı %11) sebep olmuştur. SARS virüsünden yaklaşık olarak 10 sene sonra 2012 yılında meydana gelmiş bir sonraki MERS-CoV salgınıdır. Yarasa merkezli bu virüs türü ise Suudi Arabistan'da bulunan bir deveye ortaya çıkmıştır. Toplamda 2494 insanı enfekte etmiş ve 858 kişinin hayatını kaybetmesine (ölüm oranı %34) yol açmıştır. DSÖ, bu salgının bir pandemi durumu olduğunu sonradan duyurmuştur. Bahsedilen bu dönemlerden itibaren bilim insanları yeni koronavirüsün karakterizasyon yapısını belirlemek ve aynı zamanda antivirüs terapileri ile aşı çalışmalarını geliştirmek amacıyla büyük bir emek sarf etmektedirler. Benzer biçimde aşı ve klinik geliştirme çabaları da tüm hızıyla devam etmektedir. Tüm bunlara rağmen tam olarak virüsün patogenezi hala keşfedilememiştir ve bu konu üzerinde güncel çalışmalara ihtiyaç hali devam etmektedir. Halen daha etkili enfeksiyon kontrol yöntemi adı verilen metot SARS-CoV-2'nin yayılmasının önüne geçmekteki tek yoldur. Covid-19 tanısı koyulmuş ve gözlem altında kalan hastalar için en ideal tedavi metodu halen bilinmemektedir. Bu sebeple, mevcut sağlık kuralları içerisindeki tedavi protokolleri uygulanmalıdır (TÜBA, 2020).

2.4.1 Türkiye'de Covid-19 Pandemisi

Türkiye'de meydana gelen ilk Covid-19 vakası 11 Mart 2020 tarihinde ortaya çıkmıştır. Lakin bahsi geçen bu konudaki ilk çalışmalar 10 Ocak 2020 tarihinde başlamıştır. 22 Ocak tarihinde Bilimsel Danışma Kurulu'nun tavsiyeleri neticesinde salgınla mücadele amacıyla gereken tedbirler alınmıştır (Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, 2020). Bilimsel Danışma Kurulu'nun yol göstermesiyle T.C. Cumhurbaşkanlığı tarafınca yayımlanan genelgelerle kamu ve özel sektörde faaliyet gösteren kişilerin çalışma şekline evden çalışma ve dönüşümlü mesai gibi nitelendirilen esneklikler tanındı, bütün eğitim seviyelerinde uzaktan eğitim stiline geçildi, ne amaçla olursa olsun etkinlik, her türlü toplantı ve faaliyetler ileri tarihlere ertelendi veya iptal edildi (TÜBA, 2020). Bu şartlar neticesinde hem Türkiye'de hem de başka ülkelerde insanlar topluluk oluşturmayacak biçimde yaşamlarını evde veya kısıtlı bölgelerde devam ettirmeye mecbur kaldı. Evde kalma şartı evden esnek mesai stili çalışma, uzaktan eğitimini devam ettirme gibi alınan tedbirler neticesinde oluşan durumlar insan yaşamının birçok yönünü etkilemektedir (Hatun ve ark., 2020).

2020 yılının Nisan ayı itibarıyla mevcut bulunan önlemlere artı olarak kısmi karantina ve sokağa çıkma yasağı uygulamasının başlatıldığı görülmektedir. Belirtilen bu tarihler içerisinde 20 yaşından küçük ve 65 yaşından büyük kişilerin sokağa çıkmaları kısıtlanmıştır, ayrıca söz konusu bu yasaklarda cezai işlemler ve yaptırımlar ile desteklenmiştir. Türkiye sınırları içerisinde 30 büyük şehre ve bu şehirlere ek olarak Zonguldak ilinde giriş çıkışlar koronavirüsle mücadele kapsamında yasaklanmıştır (Kıraç ve ark., 2020).

2.4.2 Covid-19 Pandemisinin Spora ve Spor Organizasyonlarına Etkisi

Hesapta olmayan bu pandemi döneminde yaşadığımız dünya çok ani ve benzerine tanık olunmamış bir şekilde normal ilkesini kaybederken, organize spor etkinliklerinin de büyük bir kısmı önlem amacıyla iptal edilmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu bağlamda, neredeyse bütün düzeylerdeki ve yaştaki sporcuları içine dahil eden spor organizasyon ve etkinlikleri ya iptal edilmiş ya da süresiz olarak ertelenmiştir. Karşılaşılan pozitif vakalardaki yükselme ve buna takiben ölüm sayılarının artmasıyla birlikte, dünya genelindeki birçok devlet “evde kalma” tedbirlerini uygulamaya almıştır. Bunların neticesinde, getirilen önlemlerden rekreasyonel sporcular ve “hafta sonu savaşıları” adı verilen, herhangi bir spora spontane ve programsız olarak uğraşan kişiler de dahil olmak üzere sporlarla profesyonel seviyede uğraşan, eğitim veren, müsabakalara hazırlanan veya sadece izleyici olarak ilgilenen tüm kişilerde etkilenmiştir. Egzersiz yapmak amacıyla kullanılan parkların, spor salonlarının ve egzersiz alanlarının kapatılması söz konusu olunca, sportif etkinlikleri devam ettirmek amacıyla göz önünde bulunan ihtimallerin oldukça kısıtlandığı görülmektedir. Bilhassa sporcuların fiziksel olarak güven içerisinde temas durumlarını sağlamak ve ayrıyeten spor fanatiklerinin daha önceleri olduğu gibi bir araya gelerek etkinliklere katılımlarına izin verilmesi için kesin olarak hangi şartların oluşturulması gerektiği bilinmezliğini korumaktadır (Gilat ve Cole, 2020; akt. Koçak ve Kaya, 2020). Pandemi olarak tanımlanan Covid-19’un dünya çapında hızlı bir şekilde yayılması sebebi neticesinde, yetki sahibi olan kuruluşlar ve devletlerin yönetim mercileri tarafından belli başlı tedbirler yürürlüğe alınmıştır. Özellikle ulusal ve uluslararası organize edilen oldukça fazla spor etkinliği ya ertelenmiş ya da iptal olmuştur.

Dünyadaki tüm devletler ve insanlar Covid-19 ile mücadele ederken, spor camiası bir eşi benzeri görülmemiş kriz durumuyla karşı karşıya gelmiştir. Organizasyonların iptali, ertelenen ve geleceği belli olmayan maçlar, karantina gözetimine giren sporcular derken, sportif faaliyetleri içeren programlarda bir takım olumsuz sayılabilecek kararlar alınmak mecburiyetinde kalınmıştır: Dünyanın neredeyse tüm spor liglerinin ve uluslararası spor etkinliklerinin ertelenmesi veya iptali, ticari amaçlı veya çok branşlı sportif büyük ve sayılı organizasyonlarının ertelenmesi veya iptali, Avrupa Futbol Liginde karşılaşmaların durdurulması, UEFA'nın öncü gelen uluslararası etkinliği EURO 2020'nin ertelenip bir yıl sonrasına tarih düşünülmesi (Avrupa'da ki devletlerin ve halkların kültürel birlikteliğini ve değişkenliğini gözler önüne sermek amacıyla 12 farklı ülkeye yayılmış ve 60 senelik çekişmeli rekabeti büyütmek üzere tasarlanan oldukça önemli bir etkinlik), Formula 1 Grand Prix sezonu ve Çin-Vietnam Grand Prix 2020 Karşılaşmaları, İtalya ve İrlanda'da düzenlenmesi planlanan Six Nations Rugby Şampiyonası, dünya çapında tanınmış ve tarihi geçmişe sahip olan at yarışı etkinliği Grand National 2020'nin iptali, Fransa bisiklet turunun ileri bir tarihe ertelenmesi, ulusal ve yerel şampiyonalar, dünya şampiyonalarının genelinin iptal edilmeleri veya ertelenmeleri, dünya kupası durakları ve bu organizasyonlar içerisindeki en önem arz eden etkinliklerden olimpiyat elemeleri gibi büyük uluslararası organizasyonları içine alan oldukça büyük bir spor ekosisteminin merkezinde bulunan ve dünya genelindeki ülkelere ev sahipliği yapacak olan Tokyo 2020 Olimpiyat Oyunlarının, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) (2020) tarafınca, tarihi boyunca ilk kez ertelenmesi ve olimpiyat oyunlarının açılış töreninin 23 Temmuz 2021 tarihinde gerçekleşmesinin planlanması (yaklaşık olarak 15 bin sporcu, 70 bin gönüllü ve 20 milyon ziyaretçinin katılımıyla) ve Ülkemizde de mevcut olan bütün alt ve üst ligler dahil spor etkinliklerinin tamamıyla iptal edilmesi veya ertelenmesi durumunu, Covid-19'un sportif faaliyet ve organizasyonlara yaptığı sayısız olumsuz etkilerden örnekler olarak verebiliriz. (Türkmen, 2020).

2.4.2.1 Ertelenen veya İptal Edilen Boks Turnuvaları

Dünya Sağlık Örgütü tarafınca Koronavirüs (COVID-19) endemisinin pandemi şeklinde kabul edilışinden günümüze radikal olarak tanımlanabilecek seviyelerde düzenlemeler gerçekleşmeye devam etmektedir. Etkinliği ve etkileri henüz tahmin edilmesi mümkün olmayan pandeminin bir süre daha devam edebileceği düşünülürken, insanlığın en fazla

etkilenen konak ve kitlesel bulaştırıcı vektör olması sebebiyle, kişisel mesafenin ortadan kalktığı ve toplulukların bir araya geldiği organizasyonlara olan bakış açısı daha ehemmiyetli duruma gelmiştir. En çok üzerinde dikkat toplayan kitlesel organizasyonlar spor etkinleridir. “Pandeminin etkileri yaşanmaya devam ederken spor aktiviteleri sporcu ve toplum sağlığı göz önüne alınarak nasıl organize edilmeli?” sorusu, bilimsel bulguların yanında yanıt beklemeye devam etmektedir. Pandemi sürecinin başlangıcında, çeşitli ülkelerde oluşan tartışmalar neticesinde ilk alınan tedbirlerden birisi de bulaşı riskini azaltmak amacıyla her türlü spor etkinliğine ara vermek olmuştur. Diğer taraftan da salgının etkinliğini azaltması beklenmekteyken, çeşitli spor dallarındaki yeni sezona ait faaliyet programları tasarlanmaya başlanmıştır. Bilindiği gibi, resmi olarak tertip edilen turnuvalara katılabilmeleri için yarışmacı sporcuların spor hekimliği kliniklerinde veya diğer sağlık heyetlerinde spora ve spor müsabakasına katılım öncesi muayenelerinin gerçekleştirilmesi ve katılımında sakınca görülmeyen sporcuların lisans raporu temin etmeleri gerekmektedir (Utku ve Kaşıkçıoğlu 2020:55). Tüm bu etmenler göz önünde bulundurulduğunda birçok spor organizasyonu ucu açık şekilde ertelenmek zorunda kalmış veya iptaliyle sonuçlanmıştır. Ferdi sporlar arasında yüksek takipçi ve hayran kitlesine sahip olan boks branşındaki turnuvalarda ve faaliyetlerinde de Covid-19 pandemisiyle beraber birtakım ertelemeler, iptaller yaşanmıştır.

17 Mart Tarihinde Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nden (IOC) yapılan açıklamayla, 14 Mart'ta İngiltere'nin başkenti Londra'da başlayıp ve 24 Mart'a kadar sürmesi planlanan 2020 Tokyo Olimpiyatları Avrupa Eleme Turnuvasının, artan endişeler sebebiyle durdurulmasına karar verilmiştir. Yerel komitenin aldığı karar ile müsabakaların 3. Gününde seyircilerin alınmadığı turnuvada, Milli takımımızı 13 sporcu temsil etmiştir. Diğer yandan, 26 Mart-3 Nisan tarihleri arasında Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te tertip edilmesi planlan Amerika Kıtası Elemeleri ve Fransa'nın başkenti Paris'in 13-20 Mayıs tarihlerinde ev sahipliği yapacağı Dünya Elemeleri 'de ileri bir tarihe ertelenmiştir. Bu gelişmelerin ardından Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Kasapoğlu yaptığı açıklama ile yurtiçi ve yurtdışı birçok spor müsabakalarının ertelendiğini duyurmuştur. 23 Nisan-3 Mayıs tarihleri arasında yapılması planlanan Gençler Avrupa Boks Şampiyonası' da ertelenen turnuvaların arasında yer almıştır. Diğer yandan

profesyonel olarak yürütülen ve büyük bir medya, ticari pazar, takipçi kitlesine sahip olan uluslararası profesyonel boks müsabakalarında da ertelemeler yaşanmıştır.

Dünya Boks Birliği (WBA), Dünya Boks Organizasyonu (WBO) ve Uluslararası Boks Federasyonu (IBF) ağır sıklet unvan kemerlerinin sahibi Büyük Britanyalı profesyonel boksör Anthony Joshua'nın, Bulgaristanlı boksör Kubrat Pulev ile karşı karşıya geleceği unvan maçı yeni tip koronavirüs (Covid-19) sebebiyle ertelenmiştir. Organizasyonun organizatörlüğünü ve düzenleyicilik görevini üstlenen Matchroom Boxing'den yapılan açıklamada, 20 Haziran tarihinde Tottenham Hotspur Stadı'nda gerçekleştirilmesi planlanan müsabakanın ertelendiği belirtildi (TRT, 2020). Ertelenen profesyonel ağır sıklet unvan maçı 12 Aralık 2020 günü geldiğinde “Arena Wembley” Stadyumunda gerçekleştirilmiştir. Maçı İngiliz boksör Anthony Joshua kazanırken, maçın mağlup köşesi Bulgar boksör Kubrat Pulev müsabaka sonrası yaptığı röportajda maç hazırlıklarının sürdüğü kamp döneminde yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalandığını ve koronavirüsün bütün hazırlığını ve kondisyonunu olumsuz yönde etkilediğini söylemiştir (BNR, 2020).

2.5 Stres Kavramı

Latince kökenli “estrectia” ve Fransızca “estree” kökenlerinin birleşiminden türemiş olan stresin kelime olarak anlamı zorlanma, gerilme ve baskı olarak tasvir edilebilmektedir. 17. Yüzyıl dönemlerine gelindiğinde ise stresi bela, felaket, keder, dert gibi anlamlarda kullanmışlardır. Ayrıca fizikçi Robert Hooke yine aynı dönemde elastiki nesne ve ona karşı uygulanan dışarıdan gelen güç arasındaki ilişkiyi stres kelimesiyle adlandırmıştır. 18. yüzyıla gelindiği zaman ise Thomas Young bu bağlantıyı formülize hale getirmiştir. Young, stresin maddenin kendi içinde olan bir güç olduğunu dile getirmiştir. Bahsedilen iç güç, dışarıdan bir etmenin etkisine maruz kaldığında etki seviyesinde tepki vermektedir. Elastik maddelerin hâkim oldukları bu stres tepkisi onların eğilip bükülerek dış güce uyumluluk edinebilmelerine olanak vermektedir. Buna rağmen içteki güç, dış güce yeterli gelmiyorsa, dış güç çok daha büyük orada ise dengeleme durumu olmamakta, maddede değişim görülmektedir (Şahin, 1994). Stres, tarihsel serüveninde farklı tanımlamalarla göz önüne defalarca gelmiştir. On dördüncü yüzyıla gelindiğinde stres; yaşamda karşı karşıya gelinen güçlükler, talihsizlikler ve

zorluklar manasında kullanılmıştır. On dokuzuncu yüzyılda ise stresin, uzun süreli hastalıkların kökenine konumlandırıldığı görülmektedir (Ercan, 2002).

Güncel literatürde stres olgusu anlam bakımından üç farklı şekilde kullanılmaktadır. Öncelikle stres, kişideki gerginlik durumu ya da uyarılma meydana getiren herhangi bir olay ya da çevreden gelen uyarıcı olarak ele alınmaktadır. Bahsedilen bu kısımda stres, dışarıdan oluşan bir uyarıcı tanımlamaktadır. Stresin bir sonraki tanımı, kişisel oluşan bir tepki haline göndermede bulunmaktadır. Bahsedilen bu anlamıyla stres, herhangi gerginlik veya uyarılmanın içsel zihinsel hali olarak tanımlanmaktadır. Bireyin içsel yaşanmış olan durumuna yapılan bu gönderme yorumlama, duygular, savunma ve başa çıkma evrelerini içermektedir. Sonuncu tanım olarak stres, vücut için zorlayıcı veya yıkıcı gereksinimlere karşı gösterilen fiziksel tepki anlamında ele alınmaktadır (Tatar, 2010). Hans Selye stres kavramını ilk ortaya atan kişi olarak bilinmektedir. Selye ‘nin tanımlamasıyla stres, bedenin gelen uyarıcılara karşı aşınım olma oranıdır. Stres, insanın kendi kendisine kontrol edemediği, sevse de sevmese de içerisinde var olan bir durumdur, bu durumun son bulması ancak kişinin ölümüyle gerçekleşir (Tekin, Çilesiz, Gede, 2019).

Stres geniş anlamlı bir fenomendir. Stres negatif özelliklere sahip olsa da pozitif yardımları da bulunmaktadır. Çalışanların performans durumlarını azalttığı gibi artırdığı hususlar da vardır. Bu meydana stres halinin fizyolojik, psikolojik ve sosyal taraflarının neden ve sonuç durumları ele alınmalıdır. Stresin kökleri istekler, tepkiler ve sonuçlar birimlerinin biçimleri içerisinde anlaşılabilir. Stres, genellikle kaçınılması mümkün olmayan bir olgudur. Çalışan bireyin dahil olduğu aile ilişkileri, sosyal çevre, mesai yaptığı kurumun kuruluş yapısı, işin yapısı, iş arkadaşları, üstleri, astları, toplumdaki yaşam biçimi, ısı durumu, aydınlatma, ses kirliliği, hedeflere ulaşamama, kararlara varamama vb. birçok şart çalışan kişiyi bezginliğe düşüren stres faktörleridir. Bu negatif durumlara artı olarak bazı pozitif koşullar da (ödül almak, başarılı olmak, okulu başarıyla bitirme, mezun olma vb.) stres yaşanmasına sebep olabilmektedir. Bu sebeple topluluk içerisinde yaşam sürdürmek, hayatı paylaşmak kendiliğinden birçok birey için stresin merkezidir (Aktaş, 2001).

Stresi yaratan durumlara “stres vericiler”, bahsedilen bu durumlara ise insanın fizyolojik ve psikolojik seviyede gösterdiği tepkilere ise “stres” tanımı verilerek açıklanabilir.

Stres, organizmanın bedensel ve mental sınırlarının zorlanması ve bu baskı durumu ile meydana gelen bir durumdur. Tehdit ve zorlanmalar yaşandığı zaman organizma benliğini müdafaa etme amacı ile bir takım tepki silsilesini aktivite etme özelliğine sahiptir. Herhangi bir tehlike olayıyla karşı karşıya kalan canlı, karşı koyamayacağını anlandığından bu tehlikeyi oluşturan şeyden uzak durmaya çabalar. Ama karşı koyabileceğine inandığı tehlike ile mücadele ederse yaşanan bu yeni duruma karşı uyum sağlamaya başlar (Baltaş, Acar, 2002; Yurtsever, 2009). Herhangi bir zorlanma yaşanması durumunda stres olgusu yaşanmaya başlar. Bu sebepten dolayı yaşananlar ya da hissedilenler tek başına stresi ortaya çıkarmaz. Burada mühim olan şey yaşanan olay ve durumların kişi üzerinde herhangi bir güçlük veya zorlanma uyarmasıdır. Kişi bu baskı, güçlük ve zorlanmalara bir cevap bulabilmek amacıyla stresi yaratır ya da oluşturur (Yurtsever, 2009)

2.5.1 Stres Türleri

Stres, türlerine göre literatür üzerinde üç farklı başlık altında adlandırılmıştır. Bunlar:

- Akut stres
- Episodik Akut Stres
- Kronik Stres Olarak; nedenine, etkisine, etki süresine ve stresin çıkardığı sonuca bağlı olarak ayrılmaktadır.

2.5.1.1 Akut Stres

Stres çeşitlerinden akut stres üzerinden çok geçmemiş zamanlardaki baskılar ve isteklerle, yakın gelecekte olması düşünülen baskı ve isteklerin meydana getirdiği en çok karşılaşılan stres türüdür. Küçük miktarlardaki akut stres, heyecan verici ve uyarıcı etkiler gösterebilir lakin fazlası yorucu bir hal alabilir. Kısa süreli stres durumlarını aşırıya kaçarak yaşamak, psikolojik problemlere, gerginliğin sebep olduğu zamanlardaki gibi baş ağrılarına, mide bulantılarına vs. sebep olabilir. Akut stresin işaretleri çoğunluk tarafından bilinemeyebilir (Sarıçam, 2012).

Akut stresin en çok karşılaşılan belirtileri: Duygusal problemler; öfke ve sinirli olma, kaygı, depresyon durumudur. Kas sorunları; zorlamanın neden olduğu baş ağrıları, boyun ağrısı, çene ağrıları, tendon, kas ve bağ dokusu problemlerine sebep olabilecek kas gerilmeleridir. Mide ve bağırsak sorunları; midede ekşime, mide asidi, gaz problemleri, kabızlık, ishal ve tahriş olmuş bağırsak sorunlarıdır. Bu sorunlara artı

olarak kan debisinde artma, nabzın artması, terlemiş avuçlar, çarpıntı hissetme, baş dönmesi ve denge problemleri, migren, soğuk hissedilen uzuvlar, nefes almada zorlanma ve göğüs ağrıları, geçici ve kısa süreli yüksek seviyedeki heyecanlar akut stresin semptomlarındandır. Akut strese tüm yaş gruplarındaki kişilerde karşılaşılabileceği ve profesyonel destek ile iyileştirebilip kısa bir zaman içerisinde bunun kontrolde tutulabileceği açıklanmaktadır (Sarıçam, 2012).

2.5.1.2 Episodik Akut Stres

Stres çeşitleri içerisinde ikinci konumda Episodik akut stres başlığı bulunmaktadır. Episodik, nöbetler biçiminde gel-git hali gösteren, zaman zaman meydana gelen manasındadır. Episodik akut stres belirti ve tepkileri gösteren bireyler ileri derecede duyarlı, hassas, sinirli, kaygılı ve gergindirler. Sürekli aceleci ve asabidirler, Kimi zaman bu asabilikleri saldırgan ve zarar verici bir davranış haline dönüşebilir. Diğer kişiler bu tutumlarına cephe alıp düşman olarak tutumlar sergileyince ise onlarla olan ilişkileri giderek daha da kötü bir hal almaya başlar. Çalışma ortamları bu bireyler için stresli ve katlanılmaz vaziyete gelir. Episodik akut stres asla tükenmeyen bir endişe halinden kaynaklanmaktadır. Endişe bağımlıları büyük bir negatifle, her yaşanan olaydan ve her diyalogdan bir felaket senaryosu oluşmasını beklerler. Onların gözünden yaşam her an tehlikenin kendisini gösterip zor duruma düşüreceği, korkutucu, iyilikleri karşılıksız bırakan, acımasız bir yerdir. Bunlara ek olarak abartılı bir biçimde hassas ve gergin hissetmeye eğilimlidirler ama sinirli ve agresif hissetmekten daha ziyade kaygılı ve buhran içerisinde bir ruh halleri vardır. Episodik akut stresin işareti, uzun zaman alan aşırı uyarılma belirtileridir: sürekli ve ağır baş ağrıları, yüksek tansiyon, çene bölgesinde ağrı ve kalp hastalıkları gibi. Episodik akut strese karşı uygulanan tedavi yöntemi, çeşitli düzeylerdeki müdahaleleri gerektirebilir. Bunlar da ekseriyetle aylar alan profesyonel destek manasına gelir. Genellikle yaşam stili ve mizaçları o kadar sıradanlaşmış ve tekdüze duruma gelmiştir ki, bireyler yaşamlarını ilerletebilme stilleri hakkında küçücük bir hata bile görmezler. Sıkıntılı halleri ve depresifliklerinin sebeplerini diğer kişilere ve dış etmenlere yıkarlar. Sadece yaşadığı acı halinden ve sıkıntılarının sebep olduğu tedirginlikten sıyrılma taahhüdü onları iyileşme amaçlı terapiye teşvik edebilir (Sarıçam, 2012).

2.5.1.3 Kronik Stres

Stres çeşitleri içerisinde üçüncü sırada kronik stres başlığı bulunmaktadır. Kronik stres insanları her geçen gün giderek güçsüzleştiren cezalandırıcı bir stres çeşididir. Akut stres heyecan uyandırıcı ve uyarıcı rolleri alabilirken, kronik stres asla bu özellikleri içermemektedir. Kronik stres vücudu, aklı ve hayatı çok kötü bir hale getirir. Bu uzun soluklu deformeler kişide büyük ölçüde hasar oluşturur. Bu maddi imkansızlığın, problemlili ailelerin, mutsuz evliliklerin ve hevesle yapılmayan işlerin stresidir. Kronik stres, bireyin yaşamakta olduğu harap halden hiçbir kaçış ve kurtulma bulamadığı anda meydana gelir. Sanki sonsuza dek bitmeyecekmiş gibi hissedilen anlardaki, kuvvetli baskı ve ihtiyaçların stresidir. Umutlu hissetmeyen birey neticede çözüm yolu araştırmaktan pes eder. Birtakım kronik stresler, küçüklükten gelen ve içselleştirilerek beyinde ebediyen süren travmatik birikimlerden meydana gelir. Kimi tecrübeler kişiliğe içten tesir eder ve bireyi ebedi bir strese haline sokar. Kronik stresin en olumsuz tarafı kişilerin bu hale alışmasıdır. İnsanlar akut stresi kısa sürede fark edebilir, çünkü bu yeni yaşanan bir haldir ama kronik stres eskiden gelen, alışılmış ve kimi zamanda alışmış hissettirdiğinden tamamiyle göz ardı edilebilir. Kronik stres kişi üzerinde oluşturduğu negatif düşünceler yüzünden intihara neden olabilir, Beden sağlığını da oldukça yıpratıldığından kalp krizi, kısmi veya tam felç durumu hatta zaman zaman kanser haline girerek kişinin hayatını kaybetmesine sebep olur. Fiziksel ve zihinsel merkezler, uzun süren hasarlar sebebiyle sarf edildiğinden, kronik stres belirtilerinin iyileştirilmesi çok zor hale alır; bu sebeple geniş boyutlu bir tıbbi desteğin beraberinde tutum, tavır tedavisi ve stres yönetimi gerekli hale gelebilir (Sarıçam, 2012).

2.5.2 Stres Aşamaları

Selye (1974) stresi, kişiye yapılan etkilere özel olmayan tepki şeklinde açıklamıştır. Sonraları bu tanımın içerisine zaman etmenini de katarak genel uyum sendromu ismini vermiştir. Genel uyum sendromu, kişilerin stres hali karşısındaki tutum ve tepki dereceleri ve meydana çıkan özel olmayan bütün varyasyonları içerir. İlaveten, stres etmenleri vücudun farklı bölgelerine tesir ettiği için, Selye, savunma tepkisine genel adını vermiştir. Uyum gösterme, vücudun strese karşı koyması veya strese uyum sağlamasına destek olması amacıyla yapılandırılmış savunma sistemleridir. Sendromda ayrı ayrı tepki bölümlerinin neredeyse meydana geldiğini göstermektedir (Ivancevich ve

Matteson, 1990, akt. Balaban, 2000). Stresin etkisi üzerimizdeyken farklılık, tehdit olarak görülür ve beyin içerisinde stres hormonlarının salgılanmasına neden olur. Böylelikle beden üç ayrı aşamadan geçer (Aytaç, 2009). İlk kademe olan Alarm aşamasında strese neden olan faktörün keşfedildiği ve canlı varlığın biyo kimyasal reaksiyonlarla kendisini savunmaya uğraştığı açıklanmıştır. Alarm, Organizmanın dıştan gelen uyarıcıyı stres şeklinde idrak ettiği olaydır. Beden herhangi bir stres merkezi ile karşı karşıya geldiğinde buna kendisini hazırlar ve gerekli stres hormonlarının salgılanması, göz bebeklerinde büyüme, kan basıncının artması ve terleme gibi farklı reaksiyonlar gösterir. Organizma bununla savaşarak ya da uzaklaşarak stresten kendisini korumaya uğraşır (Aytaç, 2009).

İkinci seviyede ise Direnme (Karşı Koyma) aşaması, strese karşı uyum sağlama makul bir durum olduğunda meydana gelen dirençtir. Organizma karşı karşıya kaldığı stres yaratıcı olaya karşı direncini artırır. Bu seviyede normal şartlarda birey, stresin merkezi olan sorunu verimli bir şekilde hallettiği zaman, vücut sistemi alarm seviyesinde ortaya çıkan hasarları onarır, bedenin gösterdiği reaksiyonlar ortadan kaybolur, vücut stabil duruma döner. Eğer başarısızlık yaşarsa vücut kuvvetini yitirmeye başlar. Direnme aşamasında stresin kaybolmadığı ve tesirini devam ettirdiği durumlarda vücut üçüncü aşama olarak adlandırılan Tükenme aşamasına geçer. Tükenme aşaması; Stresle mücadelede başarılı olamadığında, karşı koyamadığında veya yok edemediğinde, stres kaynakları arttığında bedenin adaptasyon sınırları zorlanır. Alarm reaksiyonundaki reaksiyonlar ya da kronik stres işaretleri tekrardan kendini gösterir. Bu durum yaşandığında organizma mümkün olan her hastalığa ve yıpranma yaşatacak hallere açık bir duruma gelir. Stres yaratıcı olay çok önemliyse ve uzun sürerse sistem giderek tükenir, ilerleyen zamanlarda organizmada geri dönüşü olmayan izler bırakır. Stresin devamlı olması vücutta sistematik güçsüzlümelere, hasarlara, hatta ve hatta ölümlere sebep olur. Tükenme, savunmanın düşüp vücut kapasitesinin bitmesi ve hastalıkların baş gösterdiği dönemdir (Aytaç, 2009).

2.5.3 Stres ve Covid-19

Covid-19'un dünyayı, ekonomik ve siyasi alanlarda çok etkilemesinin yanında tüm toplumları ve bireyleri psikolojik bağlamda da zorlamıştır. Normal yaşantılar devam ederken ani gelişen bu olumsuz durum sonrasında alınan tedbirler ve pandeminin

psikolojik baskısı insanları bunalımın eşiğine getirmiştir. İş hayatı, sosyal çevresi, aile ilişkileri, rutin ilerlettiği hobi etkinlikleri bulaş korkusu ve tedbirlerin getirdiği kısıtlamalar sonucu ani bir şekilde sona ermiştir. Sporcuların pandemi sonucu yaşadıkları mental ve fiziksel sınırlanma durumları düşünüldüğünde ise uğraştığı branşta yeteneği olup, işini severek yapan sporcular sosyal çevre ilişkisini, iş hayatını, hatta hobisini bu spor branşı üzerine yapılandırabilmektedir. Uzun süren hazırlıklar, düzenli planlamalar ve ileriye dönük amaçların bir anda ertelenmesi veya iptal olması sporcular üzerinde stres, kaygı, huzursuzluk, depresyon ve gelecekte şüphe duyma hislerini uyandırmıştır.

Covid-19 adlı virüs iki farklı açıdan sağlık problemlerine sebep olmaktadır. İlki, virüsün direkt olarak oluşturduğu bedensel sağlık sorunları, ikincisi ise pandemiyle ilişkili anksiyete, panik ve endişe gibi ruh sağlığı problemleridir. Covid-19 yalnızca medikal bir sağlık buhranı değil, aynı zamanda zihinsel sağlık için de oldukça önemli bir durum bağlamında ele alınmalıdır. Bulaş riski taşıyan hastalıklar yalnızca kişilerin fiziksel sağlığına tesir etmekle kalmayıp, diğer yandan enfekte olsa da olmasa da bütün nüfusun psikolojik sağlığını ve refahın durumunu da etkilemektedir. Salgının ilk evrelerinde hastalığın meydana getirdiği fiziksel etkiler daha fazla dikkat çekmiş ve mental sağlık neticeleri üzerinde yoğunlaşmamıştı. Fakat, pandemi bitse dahi eski normal yaşantımıza döndüğümüzde psikolojik kalıntıları büyük olasılıkla aylar veya belki yıllarca zaman alacaktır. Bu salgının ‘dünya güvenli bir yerdir’ inancını yıkan ve global bir kriz durumuna dönüşmesindeki sebeplerden bazıları meydana gelişinin belirsizliği, yayılımın kontrolde tutulamayıp etkisinin azaltılamaması, yeryüzündeki tüm insanlığın tehdit altında olmasıdır (Bozkurt ve ark. 2020). Koronavirüs pandemisiyle beraber, virüs bulaş tehlikesinin olması ve bu tehlikeyi indirmeye yönelik geliştirilen kimi mecburi tedbirler ve bundan kaynaklı yaşam stillerinin farklılaşması sebebiyle kişilerde TSSB dışında, ilk sırada “Sağlık Kaygısı” olmakla beraber “Yaygın Kaygı Bozukluğu”, “Panik Bozukluk”, “Agorafobi”, “Obsesif-Kompulsif Bozukluk” ve “Depresyon” gibi farklı ruhsal problemler de meydana gelebilir. Diğer yandan kişilerin pandemi başlamadan önceki dönemlerden kalıp halen mevcut olan ruhsal problemleri, salgın ve sosyal izolasyon sebebiyle eskisinden daha umutsuz hal alabilir. Sosyal izolasyon yüzünden insanlarda bulunan stres ve sıkıntı durumlarını yaşamaları riski daha da artmıştır denilebilir. Bundan dolayı insanların yeni yaşam stillerine uyum

göstermeleri ve streslerini kontrol altında tutmaları hem kendileri için hem çevresinde bulunan diğer kişiler için çok önemlidir (Yıldız,2020). Dünya Sağlık Örgütü Genel Direktörü Dr. Hans Henri P. Kluge yaptığı açıklamada yaşanan bu olağanüstü durum içerisinde hızlı bir yayılım gerçekleştirip, yaşam biçimimizde ve toplumda meydana gelen stresli durumla nasıl kontrolde bulunduğumuz ve yaşanan bu duruma nasıl reaksiyon gösterdiğimizizin oldukça önemli olduğunu dile getirmiştir (WHO, 2020).

2.6 Kaygı Kavramı

Kaygı, yaşamın herhangi bir esnasında karşı karşıya kalınan stresli bir olay karşısında hissedilen doğal bir duygudur. Birey içsel ve dış yaşantıdan kaynaklanan bir risk ihtimalinde halihazırdaki durumu tehlikeli olarak idrak eder ve yorumlarsa kaygı hissini yaşamaya başlar ve bu hisle karşılaştığı zaman sanki kötü bir olay yaşanacak düşüncesine kapılır (Başoğlu, 2007). Kaygı, gelecekte tedirginlik duyma, gerginlik hissetme anlamına gelmektedir ve bu durum bireyin neyle karşı karşıya kalacağını sezememesinden doğan huzursuz ve stresli hissetme olarak tanımlanabilir (Amal, Bipin, Demir, 2020). Kaygı kişide sezilen huzursuz hissetme, endişe duyma, kuruntu yapma ve korku türü duygulardan oluşmaktadır (Elliott ve Smith, 2010).

Kaygı olgusu psikodinamik kuramının öncüsü Freud tarafınca, 19. yüzyılda araştırılmaya başlanmıştır. Literatür incelendiğinde birbirinden farklılıkları bulunan pek çok kaygı tanımına rastlanılmaktadır. Bahsedilen kaygı kavramında genellikle “hoşlanılmayan bir duygu, bir his” üzerinde tanımlanmış ve neredeyse herkesin yaşamında zaman zaman bu duyguyu hissettiğini vurgulamıştır (Koç, 2013). Kaygı problem teşkil eden, hoş olmayan, kişiye acı hissettiren bir duygu olmasıyla, diğer yandan insanın varlığının devam edebilmesi için oldukça gereklidir. Kaygı olgusu, içsel ve dışsal etmenlere bağlı olarak zarar verebilecek sonuçlar ortaya çıkarabilecek kimi durumlarda meydana çıkabilir. Bununla beraber kaygı, nesnel görüşte nötr olan bir durumun birey tarafınca tehlikeli olarak idrak edilip yorumlanmasıyla da gerçekleşebilir. Kaygı durumunu yaşamında çoklukla hissedilen bireyler, sebepsiz yere anlık olarak olumsuzluk beklentisiyle sürekli tetikte kalabilir (Işık, 1996; akt. Bora, 2019). Kaygının sebebi tek olmayıp, her kişide farklı şekilde gözlenebilir. Kimi kişilerde kaygı yavaş yavaş yapılan uzun dönem stres sonrası görünür. Bazı bireyler ise yaşamlarının ağırlığını tamamen kontrol altına alamadıklarını hissedebilir ve

geleceğe genel bir kaygı hali geliştirebilirler. Kimi bireyler ise geçmişte başlarından geçen stresli durumlar dolayısıyla, benzeri olayların gelecekte nüksetmesinden tedirginlik duyabilirler. Bazı kişilerde kaygıya karşı genetik bir yatkınlık meydana gelir; eğer kaygıyla alakalı ailevi bir yaşanmışlık mevcutsa kaygı sorunlarıyla alakalı büyüyen bir tehlike vardır. Kaygının fiziksel etmenlerden de kaynaklanabileceği diğer bir kanıttır, örneğin fiziksel işlevleri kontrol eden mekanizma olan tiroit bezinin fazla çalışması gibi. Antidepresan ilaçlarının birtakımının yan etkileri arasında kaygıya sebep verme de bulunmaktadır. Zevk verici ilaçları kullanmak da kaygıya sebep olmaktadır (Cüceloğlu, 2016).

2.6.1 Kaygı Çeşitleri

Durumluk ve Sürekli Kaygı, spor psikolojisi alanında oldukça yaygın olarak kullanımda olan araştırma konuları arasında yer alır. Kaygı durumunun genç veya yetişkin sporculardaki etkisini araştıran pek çok çalışma yapılmıştır (Bingöl ve ark., 2012). Geçtan (2016)'a göre kaygılı olan insanların bir süre sonra karamsar ve depresif bir tutum aldığını, gelecekte ve olaylardan beklentilerinin her zaman negatif yönde olduğunu ve çevresindeki kişileri de kafasında oluşturduğu kötü senaryolarla rahatsız ettiklerini açıklamıştır. Karamsarlık ve çaresizlik olgularının insan hayatında zaman zaman rast gelinen zorluklara karşı yaşadığı normal bir tutum şeklinde tanımlarken, kaygılı kişiler için kontrol edilmesi zor bağımsız hisler şeklinde açıklamıştır. Kurt (2006)'a göre kaygı ve sebepleri 4 ayrı başlık altında açıklanmıştır. Kişinin çevre değişikliğinden doğan ailesinden ayrı düşme, evdeki ortamından uzak kalma, arkadaş desteğinden yoksun olma benzeri olayları desteğin çekilmesi olarak, kişinin hazırlıksız bir şekilde karşı karşıya geldiği bir dava sonucunun ya da sınav sonucunun iyi gelmeyeceğini düşünmesini olumsuz bir sonuç beklemek şeklinde tanımlanmıştır. İç çelişki durumunda ise bireyin bilişsel bağlamda inandığı olgu ile davranış halini alan durum arasındaki çelişki şeklinde açıklanır. Son başlık olarak bireyin gelecek yaşamında neler olacağını kestirememesi ve geleceği tahmin edememesi gelecek kaygısı veya belirsizliği olarak açıklanmıştır. Ayrıca bahsi geçen bu belirsiz hal kaygının temel kaynaklarından biridir (Batu, 2020).

2.6.1.1 Sürekli Kaygı

Sürekli kaygı, bireylerin sahibi olduğu değerlerin tehlikede olduğunu hissetmesi veya dahil oldukları olayları stresli şeklinde yorumlamasıyla doğan direkt olarak çevreden gelen bir tehlike ve risk sonucu olarak değil de içsel merkezli olan bir kaygı çeşididir. Sürekli kaygı seviyesi yüksek kişilerin normalden daha kırılmaya müsait ve olumsuz hissettikleri gözlemlenmiştir. Kişinin rahatsızlık ve hoşnutsuzluk içinde yaşamasına ve yaşananların karşılığında kaygı hissetmeye daha eğilimli duruma gelmesine neden olan sürekli kaygı, kişileri birbirlerinden ayırmaştıran türde kişilik özelliğidir (Spielberger, 1966; akt. Bora, 2019).

2.6.1.2 Durumluluk Kaygı

Kaygı, bireyin sahip olduğu duyguların temel taşlarından biri olarak tanımlanabilir. Hepimiz, riskli hissettiğimiz olaylara karşı belirli bir düzeyde kaygı hissederiz. Tehlikeli olayların ortaya çıkarttığı bu kaygı çeşidi genel olarak bütün kişilerin yaşadığı geçici, durumla bağlantılı bir kaygıyı ortaya çıkarır. Bu duruma "durumluluk kaygı" adı verilir. Kişinin dahil olduğu stresli olaylardan dolayı sezinlediği sübjektif bir korkudur. Fizyolojik bağlamda da Otonom Sinir Sisteminde ortaya çıkan bir uyarılma neticesinde terleme, sararma, kızarma ve titreme gibi fiziksel reaksiyonlar, bireylerin gerginlik hissetme ve mutsuzluk duygularını açıklar vaziyettedir. Stresin şiddetli olduğu dönemlerde durumluk kaygı düzeyinde artma, stres kaybolunca, azalma görülür (Le Comte, 1984; Yücel, 2003 Öner).

2.6.1.3 Olumlu ve Olumsuz Kaygı

Kaygı genel olarak olumlu olmayan ve arzu edilmeyen bir olay olarak tanımlanmaktadır. Oysa kaygı, insanı incelemeye, kazanmaya, çalışmaya ve yeni birtakım şeyleri ortaya çıkarmaya da teşvik edebilir. Örnek olarak, okul hayatı boyunca yaşanan sınav stresleri, iş yaşamında mertebe olarak yükselmek amacıyla hissedilen stresler bireyi odaklayıcı, kazandırıcı yöne götüren olumlu kaygı çeşitleridir. Lakin bu durumlara karşı olarak yoksulluk, ses kirliliğinin yüksek olduğu yerlerde yaşamı sürdürme vb. kaygılar da olumsuz kaygı olarak tanımlanabilir (Özgül, 2003; akt. Bingöl ve ark., 2012)

2.6.1.4 Bilişsel ve Bedensel (Somatik) Kaygı

Kunter (1996)'e göre Bilişsel kaygı, kaygının mental kısmıdır. Ayrıca bireyin sahip olduğu olumsuz değerlendirmeleri ya da başarıyla alakalı olumsuz beklentileri tarafından meydana gelmektedir. Bahsedilen bu konuda spor branşında arzu edilen performansın ortaya konulamayacağı şeklinde karşılaşılır (Bingöl ve ark., 2012). Bilişsel kaygı, bireyin başından geçen olumsuz anılarından, görsel bağlamda huzursuzluk veren imgelerden ve bahsi geçen şeylere bağlantılı olarak gerçekleşen hislerden bilinç seviyesinde ayırt edilebilecek bir durumdur. Martens ve ark. (1990), bilişsel kaygı durumunu bireyin negatif öz değerlendirmesi ve kişiliği tehdit eden korku neticesinde ortaya çıkan durumluk kaygının bir parçası şeklinde tanımlamıştır (Batu, 2020)

2.6.2 Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı

Kaygı global bir mizaca sahiptir ve tüm spor branşlarında psikolojik ve fiziksel performansı pozitif ve negatif olarak etkileyebilmektedir. Sportif performansta kaygı olgusu, sporcuların uyum sağlama becerilerini, farkındalık ve odaklanmalarını, kondisyon değerlerini ve dengelerini, karar verme ve yorumlamalarını, özgüvenini ve değerliliklerini, motive olabilmelerini ve harekete geçmelerini ciddi şekilde etkilemektedir. Bahsedilen bu izlenimlerin sporcuların gösterebileceği beceri ve yeteneklerini performanslarında ihtiyaç hissedecekleri sürat, kuvvet, dayanıklılık, esneklik, teknik ve taktik oluşturabilme parametrelerini de kendisini gösterebilir (Koptagel, 1984; Yücel, 2003).

Sporcuların geneli bazı yaşanan olaylarda kaygılı hissedeabilmektedir. Kaygı, sporcuların etkin düşünme becerilerinde karar verebilme basamağında negatif tarafa sonuçlar yaratabilir. Kaygı düzeyi arttıkça sporcu, doğru karara varmaktan ve becerilerini uygulamaya geçirmekten uzaklaşır. Yüksek bir baskı hisseden sporcularda iradedışı davranış ve gösterdiği hareketlerinde bir tesir altında kalma durumu görülebilir. Sporcuların aşırı kaygılı hissetmesi, önceden iyi performansla geçirdiği antrenmanlarında dahi duygu ve düşüncelerinde karışıklık yaratıp, doğru olmayan hareketler göstermesine neden olabilir (Sönmez ve ark. 2020). Koronavirüs salgınıyla beraber sporcularda da aşırı kaygı hissetme durumu görülmektedir. Bu kaygı performansın düşmesinden korkma, hastalığın etkilerinin geliştirmiş olduğu fizyolojik

parametrelerine olumsuz bir etki göstermesi ve hazırlandığı turnuvaların akıbetinin belli olmamasından kaynaklanabilir.

Bu dönemde spor zümrelerinden, büyük spor kulüplerine kadar tanınırlığı olan sporcuların da maruz kaldığı Koronavirüs dönemleri büyük bir itinayla takip edilerek bütün spor paydaşlarında kaygıya sebep olmaktadır. Büyük veya küçük fark etmeksizin eğitim çeşidi, dini, sanat, kültür, turizm ve spor etkinlikleri de ya ertelenmekte veya iptal edilmektedir. İptal veya erteleme kararları Yeni Tip Koronavirüs (COVID-19) için oluşturulan bilim kurulları tarafınca alınan öneriler neticesinde alınırken, spor camiasındaki federasyonlar da karara varma süreçlerinin duyarlılıkla takipçisi olmaktadır. Kimi federasyonlar ligleri bitirirken kimi federasyonlar lig maçlarına ve karşılaşmalarının devam etmesi kararını almıştır. Örnek olarak, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafınca duyurulan profesyonel futbol liglerinin devam etmesi kararı ciddi tartışmalara sebebiyet vermiştir. Ülkemizde faaliyet gösteren futbol kulüplerinde Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) vakalarıyla karşılaşılması ile bütün spor organları tarafından kaygı seviyelerinin daha fazla arttığı görülebilmektedir. Bu sebeple ringlerde, minderde, sahada, salonlarda mücadele gösterecek olan ve koronavirüs sürecinde kaygıların merkezinde bulunan sporcuların Koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygılarının da dikkate alınması önemini göstermektedir (Gümüşgöl ve ark. 2020).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Çalışmanın Modeli:

Araştırmada, mevcut durumu ortaya çıkartmayı amaçlayan betimsel taramaya (survey) ve ilişkisel taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Betimsel tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. İlişkisel tarama modelleri ise iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2004; 52)

3.2. Gönüllü Gruplarının Oluşturulması

Bu araştırmaya milli takım düzeyinde olan elit boksörler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini milli takımlar düzeyinde 800 sporcu oluşturmuştur. Örneklem grubunu ise, bu evren içerisinden tesadüfi olarak seçilmiş 160 sporcu oluşturmuştur.

Tablo 3.1. Katılımcıların Betimsel İstatistikleri

	Gruplar	N	%
Cinsiyet	Erkek	118	73,8
	Kadın	42	26,2
	Toplam	160	100,0
Yaş	13-16	30	18,8
	17-18	42	26,3
	19-34	88	55,0
	Toplam	160	100,0
Spor Yaşı	1-5 yıl	66	41,3
	6-10 yıl	48	30,0
	11-15 yıl	46	28,7
	Toplam	160	100,0
Eğitim Durumu	İlkokul	27	16,9
	Lise	60	37,5
	Lisans	62	38,7
	Lisansüstü	11	6,9
	Toplam	160	100,0
Gelir Düzeyi	0-3000 TL	84	52,5
	3001-6000 TL	33	33,1
	6001 TL ve üzeri	23	14,4
	Toplam	160	100,0
Yaşanılan Yer	İlçe-Şehir	61	38,1
	Büyükşehir	99	61,9
	Toplam	160	100,0

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre %73,8'i (n=118) erkek, %26,2'si (n=42) kadın, yaş değişkenine göre 18,8'i (n=30) 13-16 yaş arasında, %26,3'ü (n=42) 17-18 yaş arasında ve %55'i (n=88) 19-34 yaş, spor yaşı değişkenine göre, %41,3'ü (n=66) 1-5 yıl, %30'u (n=48) 6-10 yıl ve %28,7'si (n=46) 11-15 yıl, eğitim durumuna göre %16,9'u (n=27) ilkokul, %37,5'i (n=60) lise, %38,7'si (n=62) lisans, %6,9'u (n=11) lisansüstü mezunu, gelir düzeyi değişkenine göre %52,5'i (n=84) 0-3000 TL, %33,1'i

(n=33) 3001-6000 TL ve %14,4'ü (n=23) 6001 TL ve üzeri yaşanan yer değişkenine göre ise %61,9'u (n=61) büyükşehirde ve %38,1'i (n=61) ilçe-şehirde olduğu tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplam Araçları

Veri toplamak amacıyla Google Formlar platformu kullanılmıştır. Pandemi sürecinde sosyal mesafeyi koruyabilmek adına bu yöntem tercih edilmiştir. Verilerin toplanması sürecinde, çalışma hakkında bilgi ve anketler sosyal ağlar aracılığıyla katılımcılara iletilmiştir. Çalışmaya katılan elit boksörlerden kişisel bilgi formu, algılanan stres ve yeni tip koronavirüs (Covit-19) yakalanma kaygısı ölçeklerini doldurmaları istenmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

3.3.2. Algılanan Stres Ölçeği:

Cohen ve ark, (1983) tarafından geliştirilmiştir. Toplam 14 maddeden oluşan Algılanan Stres Düzeyi Ölçeği kişinin hayatındaki birtakım durumları ne ölçüde stresli algılandığını ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, her maddeyi “Hiçbir zaman (0)” ile “Çok sık (4)” arasında değişen 5’li Likert tipi bir ölçektir. Ölçek maddelerinden olumlu ifade içeren 7’si tersten puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkiye’deki kullanımı için standardizasyon çalışmaları Baltaş ve arkadaşları (1998) tarafından yapılmıştır. Ölçekten alınan toplam puan kişinin stres düzeyini belirtmektedir. Puanın 11-26 arası olması düşük stres düzeyine, 27-41 arası olması orta stres düzeyine, 42-56 arası olması yüksek stres düzeyine işaret etmektedir (Baltaş ve ark.,1998).

3.3.3. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ):

Demir, Cicioğlu ve İlhan (2020) tarafından geliştirilen 16 madde ve 2 faktörden oluşan ölçek kullanılmıştır. SYTKYKÖ beşli likert tipindedir. Maddeler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde sıralanmış; 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçekte yalnızca 2. madde olumsuz ifade içermektedir. İlk 11 maddeden oluşan Bireysel Kaygı faktöründen alınabilecek en düşük puan 11 olup, en yüksek puan 55’tir. Son 5 maddeden oluşan Sosyalleşme Kaygısı faktöründen alınabilecek en düşük puan 5 olup, en yüksek puan 25’tir. Ölçeğin tamamına ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı .917, “Bireysel Kaygı” alt boyutuna ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı .904

ve “Sosyalleşme Kaygısı” alt boyutuna ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı.816’dır. Elde edilen bu değerler araştırma için toplanan verilerin güvenilir olduğuna işaret etmektedir

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen verilerin istatistiklerine göre çarpıklık ve basıklık dağılımları verilmiştir. Değişkenler normallik, varyansların homojenliği ön şartlarının kontrolü yapıldıktan sonra Kolmogorov-Smirnov testi değerlendirilmiştir.

Tablo 3.2. Katılımcıların Ölçek Puanlarının Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları

	N	Çarpıklık	Basıklık	p
Algılanan Stres	160	,299	,805	,039
KoronaVirüs Yakalanma Kaygısı Toplam	160	,160	-,602	,013
Bireysel Kaygı	160	,095	-,977	,000
Sosyalleşme Kaygısı	160	,488	-,020	,005

Tablo 3.2’de Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların algılanan stres ile yeni tip korona virüse yakalanma kaygısı ölçeklerinden aldıkları puanların normallikten sapmaların anlamlı düzeylerde olduğu gözlemlenmektedir. Kolmogorov-Smirnov testinin uygulanması, normallik durumunun incelenmesi için kullanılan yöntemlerden sadece biridir. Normal dağılım eğrilerine bakıldığında normallikten aşırı sapmalar olmadığı görülmüştür. Büyüköztürk ise bu değerlerin ± 1 aralığında yer almasının normallikten aşırı sapmalar olmaması şeklinde yorumlanmaktadır (Büyüköztürk, 2007;40). Yine George ve Mallery basıklık ve çarpıklık katsayılarının ideal olarak ± 1 arasındaki değerlerinin de kabul edilebileceği belirtmişlerdir.

Değişkenler ortalama $\pm$ standart sapma, yüzde ve frekans değerleri kullanılarak ifade edilmiştir. İki grupların analizinde bağımsız gruplarda T testi, ikiden fazla grupların analizinde ise tek yönlü varyans analizi ANOVA testi uygulanmıştır. Farklılığın nereden kaynaklandığını belirlemek için ise Bonferroni testi uygulanmıştır. Ölçekler

arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak için korelasyon ve regresyon analizi uygulanmıştır. Testlerin anlamlılık düzeyi için $p < 0,05$ ve $p < 0,01$ değeri kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Algılanan Stres Ölçeğine (ASÖ) Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Min	Maks	X±Sd
Algılanan Stres	160	17,00	69,00	38,75±9,20

Algılanan Stres Ölçeğine (ASÖ) yönelik tanımlayıcı istatistikler incelenmiştir. Buna göre katılımcıların ölçekten aldıkları puan ortalamalarının 38,75±9,20 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.2. Algılanan Stresin Yaşa Göre Farklılığının İncelenmesi

	Yaş	n	X± Sd	f	p	Bonferroni
Algılanan Stres	13-16 ^a	30	40,00±1,18	,671	,512	-
	17-18 ^b	42	39,42±1,55			
	19-34 ^c	88	38,01±1,02			

a=13-16, b=17-18, c=19-34

Yaş değişkenine göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçları incelendiğinde yaş değişkenine göre algılanan stres algısı farklılık göstermemektedir (F: ,671; p>0,05).

Tablo 4.3. Algılanan Stresin Cinsiyete Göre Farklılığının İncelenmesi

	Cinsiyet	n	X± Sd	t	p
Algılanan Stres	Erkek	118	38,61±9,89	,319	,752
	Kadın	42	39,14±6,96		

Cinsiyet değişkenine göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre algılanan stres algısı farklılık göstermemektedir (t: ,319; p>0,05).

Tablo 4.4. Algılanan Stresin Gelir Düzeyine Göre Farklılığının İncelenmesi

	Gelir Düzeyi	n	X± Sd	f	p	Bonferroni
Algılanan Stres	0-3000 ^a	84	39,84±9,08	2,894	,058	-
	3001-6000 ^b	33	38,79±8,46			
	6001+ ^c	23	34,69±10,48			

a=0-3000, b=3001-6000, c=6001+

Gelir düzeyi değişkenine göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçları incelendiğinde gelir düzeyi değişkenine göre algılanan stres algısı farklılık göstermemektedir (F:2,894; p>0,05).

Tablo 4.5. Algılanan Stresin Yaşanılan Yere Göre Farklılığının İncelenmesi

	Yaşanılan Yer	n	X± Sd	t	p
Algılanan Stres	İlçe-Şehir	61	40,40±10,39	1,796	,074
	Büyükşehir	99	37,73±8,27		

Yaşanılan yer değişkenine göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına incelendiğinde yaşanılan yer değişkenine göre algılanan stres algısı farklılık göstermemektedir (F:1,796; p>0,05).

Tablo 4.6. Algılanan Stresin Spor Yaşına Göre Farklılığının İncelenmesi

	Spor Yaşı	n	X± Sd	f	p	Bonferroni
Algılanan Stres	1-5 ^a	66	40,07±8,64	1,241	,292	-
	6-10 ^b	48	38,28±10,45			
	11-15 ^c	46	37,43±8,51			

a=1-5, b=6-10, c=11-15

Spor yaşın değişkenine göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçları incelendiğinde spor yaşı değişkenine göre algılanan stres algısı farklılık göstermemektedir (F:1,241; p>0,05).

Tablo 4.7. Algılanan Stresin Eğitim Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi

	Eğitim Durumu	n	X± Sd	f	p	Bonferroni
Algılanan Stres	İlkokul ^a	27	38,14±10,59	,132	,941	-
	Lise ^b	60	38,91±8,12			
	Lisans ^c	62	39,09±9,86			
	Lisansüstü ^d	11	37,54±8,31			

a= İlkokul, b= Lise, c= Lisans d=Lisansüstü

Eğitim durumu değişkenine göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçları incelendiğinde eğitim durumu değişkenine göre algılanan stres algısı farklılık göstermemektedir (F: ,132; p>0,05).

Tablo 4.8. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ) Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Min	Maks	X±Sd
KoronaVirüs Yakalanma Kaygısı Toplam	160	16,00	80,00	47,90±14,02
Bireysel Kaygı	160	11,00	55,00	34,38±10,69
Sosyalleşme Kaygısı	160	5,00	25,00	13,51±4,74

Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeğine yönelik tanımlayıcı istatistikler incelenmiştir. Korona Virüs Yakalanma Kaygısı toplam için katılımcıların ortalama puanının 47,90±14,02 olarak tespit edilmiştir. Bireysel kaygı alt başlığı için katılımcıların ortalama puanının 34,38±13,51 ve sosyalleşme kaygısı alt başlığı için katılımcıların ortalama puanı ise 13,51±4,74 tespit edilmiştir.

Tablo 4.9. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Yaşa Göre Farklılığının İncelenmesi

	Yaş	n	X± Sd	f	p	Bonferroni
KoronaVirüs	13-16	30	48,36±13,13	,218	,804	-
Yakalanma Kaygısı	17-18	42	46,66±15,64			
Toplam	19-34	88	48,32±13,61			
Bireysel Kaygı	13-16	30	34,66±10,61	,387	,680	-
	17-18	42	33,14±11,26			
	19-34	88	34,88±10,52			
Sosyalleşme Kaygısı	13-16	30	13,70±4,02	,032	,968	-
	17-18	42	13,52±5,54			
	19-34	88	13,44±4,61			

a=13-16, b=17-18, c=19-34

Yaşa değişkenine göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçları incelendiğinde; yaş değişkenine göre korona virüse yakalanma kaygısı toplamın (F: ,218; $p>0,05$) olduğu tespit edilmiştir. Bireysel kaygı (F: ,387; $p>0,05$) ve sosyalleşme kaygısı (F: ,032; $p>0,05$) alt başlıklarının istatistiksel olarak farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4.10. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Cinsiyete Göre Farklılığının İncelenmesi

	Cinsiyet	n	X± Sd	t	p
KoronaVirüs Yakalanma Kaygısı	Erkek	118	47,47±13,93	-,642	,522
Toplam	Kadın	42	49,09±14,35		
Bireysel Kaygı	Erkek	118	34,11±10,49	,548	,584
	Kadın	42	35,16±11,35		
Sosyalleşme Kaygısı	Erkek	118	13,36±4,85	,660	,510
	Kadın	42	13,92±4,45		

Cinsiyete değişkenine göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçları incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre korona virüse yakalanma kaygısı toplamın (t: -,642; $p>0,05$) olduğu tespit

edilmiştir. Bireysel kaygı (t: ,548; p>0,05) ve sosyalleşme kaygısı (t: ,660; p>0,05) alt başlıklarının istatistiksel olarak farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4.11. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Gelir Düzeyine Göre Farklılığının İncelenmesi

	Gelir Düzeyi	n	X± Sd	f	p	Bonferroni
KoronaVirüs	0-3000 ^a	84	49,27±15,09			
Yakalanma	3001-6000 ^b	33	48,24±12,76	2,440	,901	-
Kaygısı Toplam	6001+ ^c	23	42,08±11,52			
Bireysel Kaygı	0-3000 ^a	84	35,58±11,26			
	3001-6000 ^b	33	34,41±10,01	2,546	,082	-
	6001+ ^c	23	29,95±9,27			
Sosyalleşme	0-3000 ^a	84	13,69±5,05			
Kaygısı	3001-6000 ^b	33	13,83±4,32	1,154	,318	-
	6001+ ^c	23	12,13±4,44			

a=0-3000, b=3001-6000, c=6001+

Gelir düzeyi değişkenine göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçları incelendiğinde gelir düzeyi değişkenine göre korona virüse yakalanma kaygısı toplamın (F: 2,440; p>0,05) olduğu tespit edilmiştir. Bireysel kaygı (F:2,546; p>0,05) ve sosyalleşme kaygısı (F:1,154; p>0,05) alt başlıklarının istatistiksel olarak farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4.12. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Yaşanılan Yere Göre Farklılığının İncelenmesi

	Yaşanılan Yer	n	X± Sd	t	p
KoronaVirüs Yakalanma	İlçe-Şehir	61	48,60±15,81		
Kaygısı Toplam	Büyükşehir	99	47,46±12,85	,499	,618
Bireysel Kaygı	İlçe-Şehir	61	34,16±11,70		
	Büyükşehir	99	34,52±10,09	,207	,836
Sosyalleşme Kaygısı	İlçe-Şehir	61	14,44±5,33		
	Büyükşehir	99	12,93±4,27	1,963	,051

Yaşanılan yer değişkenine göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçları incelendiğinde yaşanılan yer değişkenine göre korona virüse yakalanma kaygısı toplamın (t: ,499; $p>0,05$) olduğu tespit edilmiştir. Bireysel kaygı (t:0,207; $p>0,05$) ve sosyalleşme kaygısı (t:1,963; $p>0,05$) alt başlıklarının istatistiksel olarak farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4.13. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Spor Yaşına Göre Farklılığının İncelenmesi

	Spor Yaşı	n	X± Sd	f	p	Bonferroni
KoronaVirüs	1-5 ^a	66	49,09±13,64			
Yakalanma	6-10 ^b	48	46,27±16,24	,559	,573	-
Kaygısı Toplam	11-15 ^c	46	47,89±13,04			
Bireysel Kaygı	1-5 ^a	66	35,33±10,17			
	6-10 ^b	48	33,06±12,52	,623	,538	-
	11-15 ^c	46	34,41±9,37			
Sosyalleşme	1-5 ^a	66	13,75±4,74			
Kaygısı	6-10 ^b	48	13,20±5,18	,186	,831	-
	11-15 ^c	46	13,47±4,33			

a=1-5, b=6-10, c=11-15

Spor yaşı değişkenine göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına incelendiğinde spor yaşı değişkenine göre korona virüse yakalanma kaygısı toplamın (F: ,559; $p>0,05$) olduğu tespit edilmiştir. Bireysel kaygı (F:0,623; $p>0,05$) ve sosyalleşme kaygısı (F:0,186; $p>0,05$) alt başlıklarının istatistiksel olarak farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4.14. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Eğitim Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi

	Eğitim Durumu	n	X± Sd	f	p	Bonferroni
KoronaVirüs Yakalanma Kaygısı Toplam	İlkokul ^a	27	48,81±14,26	1,130	,339	-
	Lise ^b	60	45,35±14,35			
	Lisans ^c	62	49,40±13,32			
	Lisansüstü ^d	11	51,09±15,20			
Bireysel Kaygı	İlkokul ^a	27	33,96±10,85	1,143	0,334	-
	Lise ^b	60	32,61±10,95			
	Lisans ^c	62	35,85±10,40			
	Lisansüstü ^d	11	36,81±10,24			
Sosyalleşme Kaygısı	İlkokul ^a	27	14,85±4,76	1,359	0,257	-
	Lise ^b	60	12,73±4,86			
	Lisans ^c	62	13,54±4,19			
	Lisansüstü ^d	11	14,27±6,57			

a= İlkokul, b= Lise, c= Lisans d=Lisansüstü

Eğitim durumu değişkenine göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına incelendiğinde eğitim durumu değişkenine göre korona virüse yakalanma kaygısı toplamın (F: 1,130; p>0,05) olduğu tespit edilmiştir. Bireysel kaygı (F:1,143; p>0,05) ve sosyalleşme kaygısı (F:1,359; p>0,05) alt başlıklarının istatistiksel olarak farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4.15. Algılanan Stres ve Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı İlişkisi Pearson Korelasyon Testi

		Bireysel kaygı	Sosyalleşme kaygısı	KoronaVirüs Yakalanma Kaygısı Toplam
Algılanan Stres	r	,293	,299	,325
	p	,000	,000	,000
	n	160	160	160

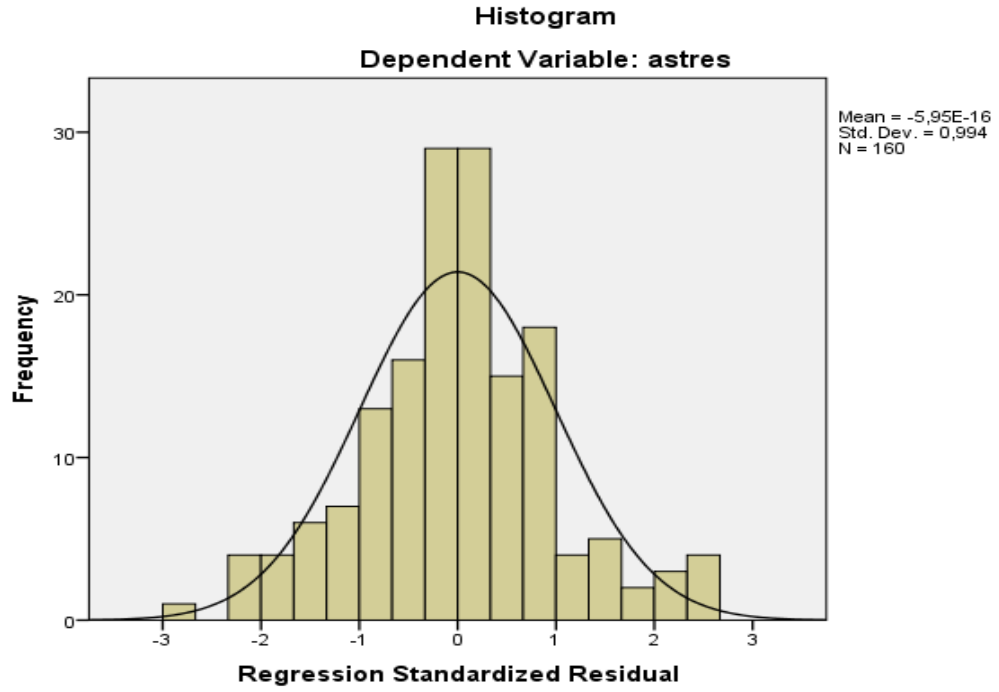
Algılanan Stres ve yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısı ilişkisi Pearson Korelasyon Testi ile incelenmiştir. Test sonuçlarına göre algılanan stres ile korona

virüse yakalanma kaygısı toplam puanı ($r: ,293$; $p=,000$) ile bireysel kaygı ($r:,293$; $p=,000$) ve sosyalleşme kaygısı ($r:,325$; $p=,000$) alt başlıkları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir.

Tablo 4.16. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Algılanan Stres Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi

Ölçek Alt Boyut	<i>B</i>	<i>t</i>	<i>P</i>	Std. Hata	<i>R</i> ²	<i>F</i>	<i>p</i>
Koronavirüse Yakalanma Kaygısı	C	28,378	11,479	, 000	2,472	, 110	7,746
	Bireysel Kaygı	, 154	1,925	, 056	, 080		, 000
	Sosyalleşme Kaygısı	, 377	2,090	, 038	, 180		

Yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının algılanan stres üzerindeki etkisi regresyon analizi ile incelenmiştir. Test sonuçlarına göre bireysel kaygı, algılanan stres üzerinde etkili değilken ($t:1,928$; $p>0,05$); sosyalleşme kaygısı algılanan stres düzeyi üzerinde etkilidir ($t:2,090$; $p<0,05$). R^2 değeri incelendiğinde yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının, algılanan stres düzeyini %11 oranında açıklamaktadır.

Şekil 4.1. Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Algılanan Stres Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi Grafiği

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, Türkiye’de ilk kez 11 Mart 2020 tarihinde karşılaşılan koronavirüs hastalığının etkisi ile elit düzeyde turnuvalarda, maçlarda ve Milli Takım kamplarında faaliyet gösteren boksörlerin algılanan stres durumları ile koronavirüs (covid-19)’e yakalanma kaygıları arasındaki etkileşimin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Boksörleri Algılanan stres düzeyleri ile Koronavirüse yakalanma kaygıları cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, eğitim durumu, yaşadığı yer ve spor yaşı değişkenlerine bağlantılı olarak analiz edilmiştir. Mevcut literatürde koronavirüse yakalanma kaygısı ölçeği kullanılarak yapılan kısıtlı çalışma bulunmasından dolayı tartışma bölümü için benzer araştırmalardan da faydalanılmıştır.

Stres ve Yaş İlişkisi:

Bu bağlamda yapılan çalışmada elit boksörlerin, algılanan stres düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı bir istatistiksel ilişki tespit edilememiştir. Yapılan bu çalışmanın neticesine benzerlik gösteren sonuçlardan biri Dönmez ve ark. (2020)’nın çalışmasıdır. Halk oyunları ile uğraşan 383 sporcunun algılanan stres düzeyleri ve beceri çözme becerilerini karşılaştırılan bu çalışmada yaş değişkeni ve algılanan stres düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir. Diğer benzer çalışma ise Arsan ve Zoruç (2009)’un çalışmasıdır. 2009 yılında yürütülen bu çalışmada sporcuların stresle başa çıkma durumları incelenmiştir. Bireysel ve takım sporları ile uğraşan 531 sporcu içerisinde, genç ve büyükler kategorisinde faaliyet gösterenler arasında anlamlı bir istatistiksel farka rastlanmamıştır.

Yaş değişkeni ve algılanan stres faktörü arasında anlamlı istatistiksel farklılık bulup, yürütülen bu çalışmaya karşıt sonuç elde eden çalışmalara örnek olarak; Göksu ve Kumcağz (2020)’ın koronavirüs salgını ile birlikte bireylerdeki algılanan stres ve kaygı düzeylerini inceleyen çalışmasında yaş değişkenine göre algılanan stres durumunda

anlamli bir fark bulunmuştur. Araştırmaya göre 20-29 yaş aralığındaki bireyler pandemi sürecini diğer yaş gruplarına göre daha stres düzeyi yüksek bir halde geçirmiştir. Başaran ve ark. (2009)'larının yapmış olduğu çalışmada ise yaşça büyük olan sporcuların, yaşı küçük olan sporculara göre daha az seviyede stres faktörüne maruz kaldığını belirtmektedir. Araştırmada elde edilen bulgu bağlamında yaş değişkeni ile algılanan stres düzeyleri arasında bir farklılık tespit edilmemesinin sebebi sporcuların yaş fark etmeksizin aynı koşullardan ve süreçlerden geçmesi olduğu düşünülebilir.

Stres ve Cinsiyet İlişkisi:

Mevcut araştırmada elit boksörlerin cinsiyet değişkenine göre algılanan stres durumunun farklılaşması incelenmiştir. Test sonuçlarına göre cinsiyete göre algılanan stres algısı arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu sebeple boksörlerde algılanan stres seviyesi, cinsiyete bağlı bir şekilde değişmemektedir. Bu sonuçları destekleyici farklı çalışmalarda bulunmaktadır.

Türkçapar (2007) yaptığı çalışmada, BESYO ve sınıf öğretmenliği eğitimi alan diğer öğrencilerin strese karşı problem çözme yetilerini incelemiştir. Çalışması neticesinde stres durumları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir fark bulmamıştır. Mevcut araştırmanın bulgusunu destekleyen diğer bir çalışma Çağlayan ve ark. (2008)'nın Lise seviyesinde eğitim gören sporcu öğrencilere uyguladığı stresle başa çıkma seviyelerini inceleyen çalışmadır. Bu çalışma neticesinde stres durumları ile cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir sonuca rastlanılmamıştır.

Cinsiyet değişkeni ve algılanan stres faktörü arasında anlamlı istatistiksel farklılık bulup, yürütülen bu çalışmaya karşıt sonuç elde eden çalışmalara örnek olarak; Yine Başaran ve ark. (2009)'nın yapmış oldukları çalışmada kadın ve erkek sporcuların stres durumlarının anlamlı farklılık gösterdiğini belirtmişlerdir. Diğer bir çalışma olarak Savcı ve Aysan (2014) üniversitede öğrenim gören öğrenciler üzerinde yürüttükleri çalışmalarında kadın öğrencilerin algılanan stres düzeylerinin erkeklere oranla daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmada tespit edilen cinsiyet değişkeni ile algılanan stres düzeyi arasında fark bulunmamasının sebebinin, kadın ve erkek sporcuların cinsiyetlere göre ayrılmış platform ve müsabaka, turnuvalara çıkmaları olduğu söylenebilir. Bu bağlamda hemcinsleri ile birebir temas ve iletişimde spor kariyerini yürüten sporcuların cinsiyete bağlı olarak stres seviyelerinin etkilenmediği belirtilebilir.

Stres ve Gelir Düzeyi İlişkisi:

Mevcut araştırmada elit boksörlerin Gelir düzeyine göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre gelir düzeyine göre algılanan stres algısı farklılık göstermemiştir. Bulunan sonuçlara benzer bir netice elde eden çalışmalara örnek olarak Erten (2020)'nin yapmış olduğu çalışma gösterilebilir. Erten, Kahramanmaraş ilindeki 17-19 yaş aralığındaki öğrencilerin sınav kaygıları ile algılanan stres düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen Erten, gelir durumu ile algılanan stres düzeyi arasında anlamlı bir sonuç bulamamıştır. Kaya (2018) yapmış olduğu çalışmada 100 kişiden elde ettiği veriler doğrultusunda deney grubundaki kişilerin gelir düzeyleri ile algılanan stres düzeyleri arasında istatistiksel bir fark bulamamıştır. Dönmez ve ark. (2020)'nin çalışması da araştırmının bulgusunu destekler niteliktedir. Dönmez ve arkadaşları yaptığı çalışmada Halk oyunları sporcularının gelir seviyeleri ile algılanan stresleri arasında anlamlı istatistiksel bir fark bulamamıştır.

Gelir düzeyi değişkeni ve algılanan stres faktörü arasında anlamlı istatistiksel farklılık bulup, yürütülen bu çalışmaya karşıt sonuç elde eden çalışmalara örnek olarak; Köksal ve Kabasakal (2012) yapmış oldukları çalışmada ailelerin gelir durumlarının düşük olmasının stres faktörünü arttırdığını tespit edip sosyo-ekonomik dezavantajın stres üzerinde etkisi olduğunu öne sürmüşlerdir. Özden (2010)'in çalışmasında ise, polis meslek yüksek okulundaki katılımcıların, gelir düzeyleri ile algılanan stres seviyeleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Özden, bu çalışmaya göre algılanan stres seviyesinin gelir düzeyi düşük olan kişilerde daha yüksek seviyede olduğunu, gelir düzeyi yüksek kişilerde ise düşük seviyede olduğunu tespit etmiştir. Gelir düzeyine bağlı olarak algılanan stres düzeyinin farklılık göstermemesinin nedeni sporcuların her yıl düzenlenen turnuvalarda süreklilik ve başarı istikrarı ile gelir seviyesinde iyileşme ve buna bağlı stres durumunda değişme yaşayabileceği hali düşünülebilir. Yani sporcu, gelir seviyesindeki refahın artması için turnuvalarda ve maçlarda başarı sağlamalı, dolayısıyla stres durumlarının bu maçlara bağlandığını söylenebilir.

Stres ve Yaşanılan Yere İlişkisi:

Yaşanılan yere göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre yaşanılan yere göre algılanan stres algısı farklılık göstermemiştir. Çalışmanın bulgusunu destekler nitelikte olan bir çalışma Çayırdağ (2012)'nin yapmış olduğu, Amerika'da Lisansüstü eğitim programlarında bulunan Türk öğrencilerin algılanan stres düzeylerini incelediği araştırmadır. Çayırdağ çalışma sonucu öğrencilerin algılanan stres düzeylerinin, yaşadıkları yere göre fark göstermediğini belirtmiştir. Bu bakımdan mevcut çalışmada bulunan sonuçları destekler niteliktedir. Kolukısa ve arkadaşları (2020) yapmış oldukları çalışmada sporcuların yaşadıkları yere göre algılanan stres düzeylerinin anlamlı bir istatistiksel fark yaratmadığını saptamışlardır. Kaya (2018) 'nın yapmış olduğu çalışmanın neticesine bakıldığında ise, deney grubundaki katılımcıların algılanan stres seviyelerindeki skorları, ortalamaya bakıldığında ailelerinin yaşadıkları yer değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermemiştir. Kapsam içerisine alınan çalışmalardan alınan sonuçların ışığında örnek verilen sonuçlar mevcut çalışmanın bulgusunu destekler niteliktedir.

Algılanan stres düzeyinin, yaşanılan yere göre anlamlı farklılık gösterdiği ve mevcut çalışmaya karşıt sonuç elde eden çalışmalara örnek olarak; Özgan ve ark. (2008) tarafından yapılan ve 110 Üniversite öğrencisinin üzerinde strese yol açan etmenleri belirleyip, demografik değişkenler ile stres arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan çalışmalarında öğrencilerin stres durumları ile yaşadıkları yer değişkeni arasında anlamlı istatistiksel bir fark bulmuşlardır. Araştırma bulgusunun sunduğu sonucun sebebinin ilçe, şehir, büyükşehir gözetmeksizin tüm sporcuların aynı şartlar altındaki turnuvalarda karşılıklı mücadele edip, ayırım gözetmeksizin değerlendirmeye alınmalarının neticesi olduğu söylenebilir.

Stres ve Spor Yaşı İlişkisi:

Spor yaşına göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre spor yaşına göre algılanan stres algısı farklılık göstermemiştir. Mumcu (2012) yaptığı çalışmada, beden eğitimi bölümünde eğitim gören öğrencilerinin faal oldukları spor branşındaki deneyimleri, spor yaşları ile stres değişkeni arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Kaya (2019) kadın futbolcuların antrenmanla birlikte algılanan stres durumlarını incelediği çalışmasında spor yaşı

etkeninin algılanan stres düzeyiyle arasında anlamlı istatistiksel bir fark bulamamıştır. Eraslan (2016) ise Türkiye Üniversiteler Kickboks Şampiyonasına katılan sporculara uyguladığı algılanan stres düzeyi ölçümünde araştırmaya katılım sağlayan boksörlerin yaş gruplarına ve spor yaşına göre algılanan stres seviyelerinin istatistiksel bağlamda anlamlı farklılık göstermediğini belirtmiştir.

Spor yaşı değişkeni ve algılanan stres faktörü arasında anlamlı istatistiksel farklılık bulup, yürütülen bu çalışmaya karşıt sonuç elde eden çalışmalara örnek olarak; Hacıcaferoğlu ve ark. (2015) Halk Oyunları Sporcularının yarım öncesi kaygı seviyelerini ölçmek amacıyla 187 sporcuya uygulama yaptıkları çalışmada, sporcuların stres ve anlık kaygı durumları ile spor yaşları arasında anlamlı bir istatistiksel farklılık bulmuşlardır. Bu bağlamda sunulan araştırmada boksörlerin spor yaşı ile algılanan stres seviyelerinin anlamlı farklılık göstermemesinin temelinde, araştırmaya katılan sporcuların stres kaynaklarının deneyimlerine ve farklılıklarına bağlı olarak etkilenmedikleri söylenebilir.

Stres ve Eğitim Durumu İlişkisi:

Eğitim durumuna göre algılanan stres algısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre eğitim durumuna göre algılanan stres algısı farklılık göstermemiştir. Çalışmanın bulgusunu destekler nitelikte olan Erten (2020)'nin Sınav dönemindeki lise öğrencilerinin sınav kaygıları ile algılanan streslerini gözlemlediği çalışmada katılım sağlayan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin eğitime dahil oldukları bölüm/program türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir. Kaya (2019) kadın futbolcular üzerinde yaptığı çalışmada Algılanan stres seviyesinin, eğitim durumu değişkeninden etkilenmediğini ve istatistiksel bağlamda anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir. Diğer bir örnek olarak Yıldız (2017) Banka çalışanlarına yapmış olduğu çalışmasında eğitim durumu ile algılanan stres seviyesinin arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmediğini belirtmiştir.

Koronavirüse Yakalanma Kaygısı ve Yaş İlişkisi:

Yaşa göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre yaşa göre bireysel ve sosyalleşme kaygısının farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Gümüşgöl ve ark. (2020) koronavirüse yakalanma kaygısını ölçümlemek için profesyonel ve amatör sporcular üzerinde yürüttüğü çalışma sonucunda yaş değişkenine bağlı olarak herhangi bir anlamlı farklılık

gözlemleyememiştir. Aksu (2018) karate branşındaki sporculara uygulamış olduğu çalışmada yaş grupları ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit etmemiştir. Yine başka bir çalışmada Erbaş ve Küçük (2012) üst düzeydeki basketbol oyuncuları üzerinde durumluluk kaygı düzeylerini ölçen bir çalışma yürütmüştür. Kronolojik olarak sıralanan yaş gruplarına uygulanan test sonucu yaş değişkenine bağlı olarak durumluluk kaygı düzeylerinde anlamlı bir fark bulamamışlardır.

Çalışmanın bulgularından farklı olarak yaş değişkeninde istatistiksel bir anlamlılık bulan çalışmalarda mevcuttur. Batu (2020) yüzme branşındaki sporculara uyguladığı çalışması ile yüzücülerin koronavirüse yakalanma kaygısını ölçmüştür. Yaptığı bu çalışma sonucunda sporcuların yaşları ile koronavirüse yakalanma kaygısı ölçeğinin alt boyutları olan bireysel kaygı, sosyalleşme kaygısı arasında ve genel toplamda anlamlı farklılık olduğu raporlamıştır. Araştırmada elde edilen bulgu bağlamında yaş değişkeni ile koronavirüse yakalanma kaygıları arasında bir farklılık tespit edilmemesinin sebebi meydana gelen bu pandemi durumunun yaş farkı gözetmeksizin tüm sporcular için aynı kısıtlamalara ve tedbirlere maruz kalmalarından dolayı olduğu düşünülebilir.

Koronavirüse Yakalanma Kaygısı ve Cinsiyet İlişkisi:

Cinsiyete göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre cinsiyete göre bireysel ve sosyalleşme kaygısının farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Karacabey ve ark. (2017) Ergen sporculardaki kaygı seviyesi ve kendine güven düzeylerini inceledikleri çalışmalarında sporcuların bilişsel ve bedensel kaygı düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir istatistiksel fark gözlemlememiştir. Yine bu çalışmaya benzer bir çalışma olan Mirzeoğlu ve Çetinkanat (2005)'ın yapmış olduğu elit düzeydeki takım sporcularına yönelik sürekli kaygı düzeyleri ve kendini gerçekleştirme durumları arasındaki ilişkilerini incelediği çalışmasında kadın ve erkek sporcularında sürekli kaygı düzeyleri anlamlı istatistiksel bir fark göstermemiştir.

Bu bulgulara nazaran sporcuların koronavirüse yakalanma kaygı düzeyleri veya algıladıkları kaygı türlerine yönelik literatür üzerinde yapılan araştırmalarda ise sporcuların kaygı durumlarını ölçümleyen çalışmaların pek çoğunda kadın sporcuların kaygı düzeylerinin erkek sporculara göre daha yüksek seviyede olduğu rapor edilmiştir (Amen, 2008). Batu (2020) çalışmasında kadın sporcuların daha fazla bireysel kaygıya

maruz kaldığını, koronavirüse yakalanma kaygılarının da aynı seviyede yüksek seyrettiğini belirtmiştir. Yine bu duruma paralel olarak Sakaoğlu ve ark. (2020), sağlık çalışanlarının kaygı düzeylerini ve diğer parametrelerle olan ilişkisini inceledikleri çalışmalarında, aldıkları bulgular neticesinde cinsiyete göre durumluluk ve sürekli kaygı durumunun kadınlarda, erkeklere göre daha yüksek seviyede gözlemlendiğini rapor etmişlerdir. Çalışmada yer alan cinsiyet değişkenine bağlı olarak koronavirüse yakalanma kaygısının anlamlı bir fark göstermemesinin sebebi hastalık ve pandemi durumunun kadın ve erkek sporcuların profesyonel veya amatör olarak üstlendiği rollerin eşit bir seviyede ertelenmesi ve tam kapanma ile gelen durumların cinsiyetler için aynı sonuçları doğurduğu söylenebilir.

Koronavirüse Yakalanma Kaygısı ve Gelir Düzeyi İlişkisi:

Gelir düzeyine göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre gelir düzeyine göre bireysel ve sosyalleşme kaygısının farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Benzer bir çalışma olan Aydın ve Batu (2020) yaptıkları çalışma ile yüzme sporcularının gelir düzeyleri ile gelir düzeyi, maddi durum arasında anlamlı istatistiksel bir fark gözlemlememiştir. Karadeniz (2014) kırsal bölgelerde eğitim gören öğrenciler üzerinde yaptığı kaygı düzeyi ölçümleme çalışmasında öğrencilerin kaygı durumları ile gelir düzeyi ve maddiyat değişkenleri arasında bir farklılık bulamamıştır. Göksel ve ark. (2018) spor hizmetlerinden yararlanan kişiler üzerinde yaptıkları çalışmada gelir durumu değişkeninin sosyal görünüş kaygısının üzerinde etkisinin olmadığını bildirmişlerdir. Çalışmanın bulgusunu destekleyen bir diğer çalışmada ise Tekeli (2017), beden eğitimi bölümündeki ve diğer branşlardaki öğretmenler üzerinde yaptığı ölçümler neticesinde katılımcıların sosyal görünüş kaygılarının gelir durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediğini belirtmiştir. Tayfun ve Korkmaz (2016)'ın Üniversitesi öğrencilerine uyguladığı ve işsizlik kaygısını ölçümlendiği çalışmasında, ailenin aylık gelir düzeyinin, üniversite öğrencisinin hissettiği işsizlik kaygısına karşı etki etmediği neticesine ulaşmışlardır. Uzun (2015)'un çalışmasında ise yine kaygı ile gelir düzeyi arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Diğer yandan bu mevcut çalışmanın bulgusuna karşı farklı sonuç elde eden çalışmalarda mevcuttur. Güçlü ve Yentür (2008) Milli takımda yer alan kadın sporculara

uyguladıkları çalışma ile sporcuların kişisel ve sosyal uyum seviyelerinin, ailelerinin gelir durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Araştırmada elde edilen bu bulgu bağlamında farklılık görülmemesinin nedeni boksörlerin gelir seviyelerinin pandemiyle değil, başarı durumları ve spordaki kariyerleriyle bağlantılı olması düşünülebilir.

Koronavirüse Yakalanma Kaygısı ve Yaşanılan Yer İlişkisi:

Yaşanılan yere göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre yaşanılan yere göre bireysel ve sosyalleşme kaygısının farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Etcı ve ark. (2019) öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmalarında yaşanılan yer değişkenine göre kaygı durumlarında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmişlerdir.

Diğer yandan bu mevcut çalışmanın bulgusuna karşı farklı sonuç elde eden çalışmalara örnek verecek olursak; Arslan (2019) Sağlık Hizmetleri M.Y.O öğrencileri üzerinde uygulama yaptığı çalışmasında yaşanılan yer veya ikamet yerinin sosyal kaygılarına etkili olduğu sonucunu elde etmiştir. Araştırmada elde edilen bu bulgu bağlamında farklılık görülmemesinin sebebi sporcuların pandemiyle beraber yaşadıkları yer gözetmeksizin kapanmalara maruz kalmaları ve aynı şartlar altında kariyerlerini sürdürmeye çalışmaları olduğu düşünülebilir.

Koronavirüse Yakalanma Kaygısı ve Spor Yaşı İlişkisi:

Spor yaşına göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre spor yaşına göre bireysel ve sosyalleşme kaygısının farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Karabulut ve Mavi Var (2019) Taekwondo branşı ile uğraşan sporcular üzerinde kaygı etmenin müsabaka sırasındaki performansları ve yaralanma durumlarına etkisi inceleyen çalışmalarında sporcuların spor yaşı değişkenine göre kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemişlerdir. Atasoy ve ark. (2018) üniversitede eğitim gören Taekwondo sporcularına uyguladıkları çalışmalarında yine spor yaşının kaygı düzeyine etkisinin olmadığını belirtmişlerdir. Karabulut ve ark. (2013) 13-15 yaş aralığındaki futbolcularda farklı değişkenlere göre kaygı durumlarını ölçümledikleri çalışmalarında yine spor yaşı değişkeninin kaygı düzeylerine bir etkisinin olmadığını tespit etmişlerdir. Örnek verilen bu bulgular mevcut araştırmanın bulgularını da destekler niteliktedir.

Diğer yandan Hacıcaferoğlu ve ark. (2015) halk oyunu sporcularıyla yapmış oldukları çalışmalarında spor yaşı ile durumluk kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir. Çalışmada elde edilen bu bulgu bağlamında farklılık görülmemesinin nedeni spor yaşı fark etmeksizin sporcuların hazırlıkları ve turnuva hazırlıklarının sonu kestirilemeyen bir sürece girmiş olması ve her deneyim grubunda benzer seviyelerde kaygı düzeyi görülmesi olduğu düşünülebilir.

Koronavirüse Yakalanma Kaygısı ve Eğitim Durumu İlişkisi:

Eğitim durumuna göre yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının farklılaşma durumu incelenmiştir. Test sonuçlarına göre eğitim durumuna göre bireysel ve sosyalleşme kaygısının farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Çalışmayla benzer yönde sonuçları olan araştırmalara örnek olarak; Aynacı (2018) Aile danışmanlığı merkezlerine başvuran kişileri baz alarak uyguladığı çalışmasında kişilerin eğitim durumları ile kaygı durumları arasında bir anlamlı derecede farklılık bulamamıştır. Sevindik ve ark. (2014) yaptıkları çalışmanın bulgularına göre de eğitim durumu ve kaygı düzeyi arasında herhangi bir anlamlı ilişkiye rastlamamışlardır.

Mevcut araştırmadaki eğitim durumu değişkeni ile kaygı seviyesinin anlamlı ilişki gösterdiği ve çalışmaya karşıt sonuç elde eden çalışmalara örnek olarak; Uzun (2015) çalışmasında eğitim durumunun süreklilik kaygı düzeyine anlamlı bir etkisi olduğu sonucunu elde etmiştir.

Algılanan Stres Düzeyi ve Koronavirüse Yakalanma Kaygısı İlişkisi:

Algılanan Stres ve yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısı ilişkisi Pearson Korelasyon Testi ile incelenmiştir. Test sonuçlarına göre algılanan stres ile bireysel ve sosyalleşme kaygısı arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki mevcuttur. Katılımcıların yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısı ile stres algıları arasında karşılıklı ilişki vardır. Araştırmada elde edilen bu sonucun nedeninin girilen pandemi sürecinin geleceğe dair bilinmezliği, yapılan planların ve çalışmaların iptale veya ertelemeye maruz kalmasının sonucu olduğu düşünülebilir.

Koronavirüse Yakalanma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi İlişkisi:

Yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının algılanan stres üzerindeki etkisi regresyon analizi ile incelenmiştir. Test sonuçlarına göre bireysel kaygı, algılanan stres üzerinde etkili değilken; sosyalleşme kaygısı algılanan stres düzeyi üzerinde etkilidir R^2 değeri incelendiğinde yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının, algılanan stres düzeyini %11 oranında açıklamaktadır. Bu durumun nedeninin sporcuların vaka sayıları ve ölüm oranlarıyla beraber sosyalleşmeden çekinmeleri, çalışmalarına ara vermek zorunda kalmaları ve bireysel olarak üzerlerinde kaygı halini hissetmeleri olduğu söylenebilir.

Sonuç Ve Öneriler

Bu çalışmada, Boks sporu ile elit düzeyde uğraşan 160 katılımcı üzerinde bir anket çalışması yapılmıştır. Çalışmada, boksörlerin demografik bilgileri ile algılanan stres düzeyi ve koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygıları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Sonuç olarak, Covid-19 Pandemisiyle beraber dünya genelinde yürütülen tüm etkinlik ve organizasyonlar içerisinde spor etkinlik ve organizasyonları da etkilenmiştir. Spor pazarında büyük bir dilimi bulunan Boks sporu da diğer branşlar gibi oldukça ciddi iptaller ve/veya ertelemeler yaşamıştır.

Yapılan araştırma sonucu elit düzeydeki boksörlerin algılanan stres düzeyleri ile koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiş ve boksörlerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, yaşadığı yer(şehir/büyükşehir), gelir düzeyi ve spor yaşı gibi değişkenlere bağlı olarak algılanan stres düzeyleri ve koronavirüse yakalanma kaygıları ölçümlenmiştir.

Yapılan ölçümler sonucu yaş, cinsiyet, eğitim durumu, yaşadığı yer(şehir/büyükşehir), gelir düzeyi ve spor yaşı değişkenlerine bağlı olarak algılanan stres durumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Yine boksörlerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, yaşadığı yer(şehir/büyükşehir), gelir düzeyi ve spor yaşı değişkenlerine bağlı olarak koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygılarının anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer yandan algılanan stresin, yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısıyla olan ilişkisini incelemek amacıyla Pearson Korelasyon testi uygulandığında, algılanan

stres ile bireysel ve sosyalleşme kaygısı arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki olduğu bulgusuna rastlanmıştır.

Yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının algılanan stres üzerindeki etkisini incelemek için ise Regresyon analizi uygulandığında ise bireysel kaygı, algılanan stres üzerinde etkili değilken; sosyalleşme kaygısının algılanan stres düzeyi üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmada aşağıda maddeler ile özetlendiği gibi birtakım öneriler sunulmaktadır:

- Daha geniş bir örneklem grubundaki boksörler çalışmaya dahil edilerek, Koronavirüs Pandemisi sonrasındaki stres ve kaygı düzeyleri incelenebilir.
- Boks benzeri birebir temas içeren ve bireysel olarak uygulanan diğer dövüş, savunma sporları da çalışmaya eklenerek farklı branşlardaki algılanan stres ve koronavirüse yakalanma kaygısı düzeyi incelenebilir.
- Takım sporlarıyla uğraşan sporcular çalışmaya dahil edilebilir.
- Boks branşıyla uğraşan elit düzeyde olmasa da maçlara çıkmış amatör sporcular da çalışmaya dahil edilebilir
- Profesyonel boksörler ve diğer profesyonel dövüş sporcuları da çalışmaya eklenebilir.

6.KAYNAKLAR

- Akbulut A. Taekwondo ve Boks Antrenörlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Karşılaştırılması. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2018.
- Aksu O. Karate Sporcularının Sürekli Kaygı Düzeyleri, Duygusal Zekâ ve Kişilik Özelliklerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Belirlenmesi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın, 2018.
- Aktaş A.M. Bir kamu kuruluşunun üst düzey yöneticilerinin iş stresi ve kişilik özellikleri. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 2001; 56(04).
- Amal, CH., Bipin, G., Demir, GT. Adaptation of Athlete's Anxiety to Catch the Novel Coronavirus (Covid19) Scale (AACNCS), Alochana Chakra Journal, 2020; Volume IX, Issue VIII, 823-835.
- Amen M.H. Futbolda Müsabaka Öncesi Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Bazı Değişkenlerin Etkisi. Gazi üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.
- Arsan, N., Koruç, Z. Sporcuların Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin Belirlenmesi. Spor Hekimliği Dergisi, 2009; 44(4), 131-138.
- Arslan A. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Kaygıları ve Genel Öz-Yeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. International e-Journal of Educational Studies, 2019; 3 (6) , 78-96 . DOI: 10.31458/iejes.524860.
- Atasoy, M., Karabulut, E. O., Var, L. The research on the negative evaluation anxiety of taekwondo players by different variables. Turkish Journal of Sport and Exercise, 2018; 20(3), 158-162.
- Aynacı B. Aile danışmanlığı merkezine başvuran kişilerin kaygı düzeyleri ile dindarlık durumlarının ilişkisi. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. 2018.

- Aytaç J. İş stresi yönetimi el kitabı iş stresi: oluşumu, nedenleri, başa çıkma yolları, yönetimi. Uludağ Üniversitesi İİBF, Bursa. 2009.
- Balaban J. Temel Eğitimde Öğretmenlerin Stres Kaynakları ve Başa Çıkma Teknikleri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2000; 7(7), 188-195.
- Baltaş Z, Atakuman Y, Duman Y. Standardization of the Perceived Stress Scale: Perceived Stress in Turkish Middle Managers, Stress and Anxiety Research Society, 19th International Conference: İstanbul. 1998.
- Baltaş Z, Baltaş A. Stres ve Başa çıkma Yolları, 21. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2002; s.23.
- Başaran MH, Taşğın Ö, Sanioğlu A, Taşkın AK. Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2009; 21: 533–544.
- Batmaz, S., Kılınçoğlu, Ş. Ortaöğretim spor lisesi bireysel sporlar boks ders kitabı. Ankara: MEB Yayınları. 2017.
- Batu B. Yüzme Sporcularının Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının İncelenmesi, Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kars. 2020.
- Batu, B., Aydın AD. Yüzme Sporcularının Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının İncelenmesi. Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi. 2020.
- Bingöl, H., Çoban, B., Bingöl Ş., Gündoğdu C. Üniversitelerde Öğrenim Gören Taekwondo Milli Takım Sporcularının Maç Öncesi Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi. Türk Spor ve Egzersiz Dergisi, 2012; 14(1), 121- 125.
- BNR Radio Bulgaria. Kubrat Pulev Dünya Boks Şampiyonu Anthony Joshua'yı yenemedi. <https://bnr.bg/tr/post/101388612/kubrat-pulev-anthony-joshua-ile-boks-musabakasinda-yenildi> (Son Erişim: 14 Şubat 2021).
- Bora A. Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Kaygıları İle Ebeveynlerinin Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Burdur. 2019.
- Bozkurt, Y., Zeybek, Z., Aşkın, R. COVID-19 Pandemisi: Psikolojik Etkileri ve Terapötik Müdahaleler. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2020; 19 (37), 304-318.

- Büyüköztürk Ş. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, 7. Basım, Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık, 2007; 40.
- Cemç M. S. Elit Boksörlerin Ritim Duyguları İle El Tercihi, Göz Dominansı Ve İşitme Süreleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, 6-7. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. 2018.
- Cohen S, Kamarck T. & Mermelstein R. A Global Measure of Perceived Stress. *Journal of Health and Social Behavior*. 1983; 24, 385-396.
- Cüceloğlu, D. İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları (28. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi. 2016.
- Çağlayan, HS. Çetin, MÇ., Şirin, EF. Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Düzeylerinin Belirlenmesi. 10th International Sport Sciences Congress. October 23-25, Poster Presentations. Bolu. 2008.
- Çayırdağ, N. Perceived social support, academic self-efficacy and demographic characteristics as predictors of perceived stress among Turkish graduate students in the USA. Yayımlanmış Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi. 2012.
- Çetin Özden, E. Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinde Algılanan Stres Düzeyi İle Stresle Başa Çıkma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Konya. 2010.
- Dönmez, K.H., Kolukısa, Ş., Altundaş Demir, N. Halk Oyunları Sporcularının Algılanan Stres Düzeylerinin ve Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırması. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 2020; 10 (4), p. 821-834. Doi: 10.26579/jocress.392.
- Durmuş, H. Pandemi Yönetimi. <http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11616/18920/E%c4%9fitim%20Sunum.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Son Erişim: 14.03.2021).
- Elliott, C.H., Smith, L.L. Overcoming anxiety for dummies. Indianapolis, Indiana: Wiley Publishing. 2010.
- Eraslan M. Yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre kick boks sporcularının algılanan stres düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 2016; 13(3), 5069-5077. doi:10.14687/jhs.v13i3.4113.

- Erbaş, M.K., Küçük, V. Üst düzey basketbolcularda durumluk kaygı düzeylerinin farklı değişkenlere göre karşılaştırılması. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2012; 14(2), 257-261.
- Ercan, Ö. İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Aile Özellikleri, Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeyleri ve Stresle Başa Çıkma Yolları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir. 2002.
- Erten S. B. Lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygısı ile algılanan stres düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. 2020.
- Eskin, M., Harlak, H., Demirkıran, F., Dereboy, Ç. Algılanan stres ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Güvenirlik ve geçerlik analizi. Semposium Journal. 2013; 51 (3), 132-140.
- Etcı, H., Çiçek, H., Kılıç, İ. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Üzerine Bir Araştırma. IV International Entrepreneurship, Employment And Career Congress. Muğla. 2019.
- George D, Mallery P. IBM SPSS Statistics 23 Step by Step: A Simple Guide and Reference. NewYork: Routledge; 2016; 112-120.
- Gilat, R., Cole, B. J. Editorial Commentary: COVID-19, medicine, and sports. Arthroscopy, Sports Medicine, and Rehabilitation, 2020; 10.1016/j.asmr.2020.04.003.
- Göksel, A.G., Caz, Ç., Yazıcı, ÖF., Zorba, E. Spor Hizmeti Alan Bireylerin Sosyal Görünüş Kaygısı ve Öznel Mutluluklarının İncelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2018; 3(3), 88-101.
- Göksu, Ö., Kumcağız, H. Covid-19 Salgınında Bireylerde Algılanan Stres Düzeyi ve Kaygı Düzeyleri. Electronic Turkish Studies, 2020; 15(4).
- Güçlü, M., Yentür, J. Milli Takım Düzeyindeki Elit Bayan Sporcuların Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeyleri ile Bedenlerini Algılama Düzeylerinin Karşılaştırılması. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2008; 6 (4) , 183-192 . DOI: 10.1501/Sporm_0000000111.
- Gümüşgöl, C., Ersoy, A., Gümüşgöl, O. Amatör ve Profesyonel Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi- Yönetmelik Karar Boyutu. Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 2020; 7(SI1): 26-37.

- Güney, S. Davranış Bilimler ve Yönetim Psikolojisi Terimler Sözlüğü, Ankara. 1998.
- Hacıcaferoğlu S., Hacıcaferoğlu B., Seçer M. Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Yarışma Öncesi Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından 70 İncelenmesi. International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS), 2015; 4: 288-297.
- Hatun, O., Dicle, A. N., Demirci, İ. Koronavirüs Salgınının Psikolojik Yansımaları ve Salgınla Başa Çıkma. Electronic Turkish Studies, 2020; 15(4).
- İmamoğlu Kaya, M. Kadın futbolcularda antrenmanın algılanan stres, sporda güdülenme, sürekli öfke ve öfke tarzı düzeylerine etkisi. Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. 2019.
- Karabulut, E. O., Mavi Var, S. Taekwondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygılarının Müsabaka Performansı ve Yaralanma Durumu ile İlişkisi. Türk Spor Bilimleri Dergisi, 2019; vol.2, no.1, 47-54.
- Karacabey, K., Apur, U., Öntürk, Y., Akyel, Y. Ergen Sporcuların Kaygı ve Kendine Güven Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sporcu Eğitim Merkezleri Örneği. Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 2017; 7(2/1), 111-121.
- Karadeniz, İ. Kırsal Kesimdeki Ortaokul Öğrencilerinin Matematiğe İlişkin Kaygıları ile Matematik Tutumları Arasındaki İlişki, Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir. 2014.
- Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2004; 52.
- Kaya, M.B. Yaratıcı Dramanın Stresle Başetmeye Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul. 2018.
- Kıraç, R., Aydoğdu, A., Göde, A. Küresel tehdit koronavirüs pandemisi (COVID-19): Türkiye'deki mevcut durum, Halk sağlığında güncel derlemeler, Ferdi Tanır (Ed.), Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020; ss. 82-83.
- Kluge, H.H.P. Mental health and psychological resilience during the COVID-19 pandemic <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid19/news/news/2020/3/mental-health-and-psychological-resilience-during-the-covid-19-pandemic> (Son Erişim: 16 Şubat 2021).

- Koç, İ. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Sınav Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul. 2013.
- Koçak, U., Özer Kaya, D. COVID-19 Pandemisi, Spor, Sporcu Üçgeni: Etkilenimler ve Öneriler. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2020; 5 (2), 129-133.
- Koptagel, G. Tıpsal Psikoloji. Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., s. 126,127. Ankara. 1984.
- Köksal, G., Kabasakal, Z. Zihinsel Engelli Çocukları Olan Ebeveynlerin Yaşamlarında Algıladıkları Stresi Yordayan Faktörlerin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 2012; (32), 71-91.
- Kunter, E. Sporda Stres ve Performans, Saray Tıp Kitapevleri, İzmir. 1996.
- Mirzeoğlu, D., Çetinkanat, C. Elit Takım Sporcularının Kendini Gerçekleştirme ve Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2005; 10(3), 19-28.
- Morpa Spor Ansiklopedisi. Morpa Kültür Yayınları Ltd. Şti., İstanbul. Cilt.1 Sayfa 194-201. 2005.
- Ovalı, F. Yenidoğanlarda COVID-19 Enfeksiyonları. Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi, 2020; 25 (özel sayı 1), 25-35.
- Öner, N., Le Comte, A. Süreksiz durumluk /sürekli kaygı envanteri el kitabı, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1983; s.1,3: İstanbul.
- Özdil, G. Boksörlerde Kuvvet Antrenmanlarının Maksimal Kuvvet ve Anaerobik Güce Etkisi. S.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya. 2016.
- Özgan H., Balkar B., Eskil M. Eğitim Fakültesi Öğrencileri Tarafından Sınıfta Algılanan Stres Nedenleri ve Kişisel Değişkenlerin Strese Olan Etkisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (elektronik), 2008; 7(24), 337- 350.
- Özgül, F. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinde Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sivas. 2003.
- Sarıçam, H. İş sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Hemşirelerin Karşılaştığı Risk ve Tehlikelerin İş Stresi Düzeyleri Üzerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İzmir. 2012.

- Savaş, S. ve Uğraş, A. Sekiz Haftalık Sezon Öncesi Antrenman Programının Üniversiteli Erkek Boks, Taekwondo ve Karate Sporcularının Fiziksel Ve Fizyolojik Özellikleri Üzerine Olan Etkileri. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2004; 24(3), 257-274.
- Savcı, M., Aysan, F. Üniversite öğrencilerinde algılanan stres düzeyi ile stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2014; (3), 44-56.
- Sevindik, C., Yılmaz, M., Erden, S., Kolat, E., Akdeniz, M. Pazartesi Bir Sendrom Mu?. Journal Of Mood Disorder, 2014; 4 (4) :152-6.
- Sönmez, H.O., Becer, E., Gülen, Ö., Madak, E. 4 Haftalık serbest stil yüzme eğitiminde beceri öğreniminin kaygı düzeyi üzerine etkisi. International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 2020; 6(28), 217-222.
- Şahin, N. Stres ve Başa Çıkma. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları. 1994.
- T.C. Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. COVID-19 Genel Bilgiler, Epidemiyoloji ve Tanı. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66337/genel-bilgiler-epidemiyoloji-ve-tani.html> (Son Erişim: 14 Şubat 2021).
- T.C. Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. COVID-19 Nedir. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> (Son Erişim: 7 Şubat 2021).
- Tatar, E. Hashimoto Tiroiditi Hastalarında Stres Belirtileri, Strese Yatkınlık, Öfke ve Stresle Baş Etme Yöntemleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara. 2010.
- Tayfun, A.N.T., ve Korkmaz, A. Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2016; 8(17), 534-558.
- Tekeli, Ş.C. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adayları ile Diğer Öğretmen Adaylarının Sosyal Görünüş Kaygısı ve Akademik Öz – Yeterlilik Düzeylerinin Karşılaştırılması, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bil. Enst. Yüksek Lisans Tezi, Bartın. 2017.
- Tekin, E., Çilesiz, ZY., Gede, S. Farklı meslek gruplarında çalışanların algılanan stres düzeyleri ve stresle başa çıkma tarzları üzerine bir araştırma. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2019; 9(1): 79-89.

- Tekkurşun Demir, G., Cicioğlu, H.İ., İlhan, E.L. Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 2020; 17(2), 458-468.
- TRT SPOR. Bokstaki ağır sıklet unvan maçı koronavirüs nedeniyle ertelendi. <https://www.trtspor.com.tr/haber/diger-sporlar/boks/bir-erteleme-de-boksta-206535.html> (Son Erişim: 14 Şubat 2021).
- Turan Başoğlu, S. Sınav kaygısı ile özgüven arasındaki ilişkinin erinlik döneminde incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2007.
- TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi). COVID19 pandemi değerlendirme raporu <http://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/kovidraporu/Covid-19%20Raporu-Final+.pdf> (Son Erişim: 18 Şubat 2021).
- Türkçapar, Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencileri İle Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Strese Karşı Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 2007.
- Türkiye Boks Federasyonu. TÜRK BOKS TARİHİ. <https://www.turkboks.gov.tr/kurumsal/turk-boks-tarihi> Son Erişim: 13 Şubat 2021).
- Türkmen, M., Özsarı, A. Covid-19 salgını ve spor sektörüne etkileri. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2020; 8(2), 55-67.
- Uca, M. Boksörlerde Tansiyon, Vücut Isı Düzeyi ve Nabız Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2014.
- Utku, B, Kaşıkçıoğlu E. COVID-19 pandemic and pre-participation evaluations: Risks and precautions. *Turk J Sports Med*. 2020; 55(3):251-55.
- Uzun, B. 25-40 Yaş Arası Evli Erkeklerle Evli Olmayan Erkeklerde Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi. 2015.
- Yalçın, S. Boksörlerde Aerobik ve Anaerobik Gücün Arttırılmasında Training Mask Etkisini İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Sakarya. 2017.

- Yıldız, M. Banka çalışanlarında stres algısı ve ruhsal durum arasındaki ilişkinin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji, İstanbul. 2017.
- Yıldız, M.A. Covid-19 Pandemi Günlerinde Ruh Sağlığımızı Korumak: Stres ve Kaygıyla Baş Etme [PDF belgesi] (16 Şubat 2021 Tarihinde <https://www.pdr.org.tr/> adresinden erişildi).
- Yurtsever, H. Kişilik özelliklerinin stres düzeyine etkisi ve stresle başa çıkma yolları: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. Doktora Tezi, DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü. 2009.
- Yücel, E.O. Taekwondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Müسابakalardaki Başarılarına Etkisi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara. 2003.

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU (BGOF)

ÇALIŞMANIN ADI:

BOKSÖRLERDE COVID-19 SÜRECİNİN BAŞARI-KAYGI VE MOTİVASYONLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Aşağıda bilgileri yer almakta olan bir araştırma çalışmasına katılmanız istenmektedir. Çalışmaya katılıp katılmama kararı tamamen size aittir. Katılmak isteyip istemediğinize karar vermeden önce araştırmanın neden yapıldığını, bilgilerinizin nasıl kullanılacağını, çalışmanın neleri içerdiğini, olası yararları ve risklerini ya da rahatsızlık verebilecek yönlerini anlamanız önemlidir. Lütfen aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırınız. Eğer çalışmaya katılma kararı verirsiniz, **GÖNÜLLÜ OLURU BÖLÜMÜ** Formu'nu imzalayınız. Çalışmadan herhangi bir zamanda ayrılmakta özgürsünüz. Çalışmaya katıldığınız için size herhangi bir ödeme yapılmayacak ya da sizden herhangi bir maddi katkı/malzeme katkısı istenmeyecektir.

ÇALIŞMANIN KONUSU VE AMACI:

- Araştırmamız Boksörlerde Covid-19 sürecinin Başarı-Kaygı ve motivasyonlarına etkisinin incelenmesini hedeflemektedir.
- Çalışmamıza tamamı elit düzeyde, faal spor kariyerine devam eden 160 kişi katılacaktır.
- Çalışmamız toplamda 9 ay gibi bir zamanda sonuçlandırılacaktır.
- Araştırma yöntemi anket uygulanması şeklinde gerçekleştirilecek olup katılım tamamen gönüllülük esaslı olacaktır.

ÇALIŞMA İŞLEMLERİ:

Çalışmamız toplamda 3 farklı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde Algılanan stres durumunun ölçülmesi için; Cohen, Kamarck ve Mermelstein (1983) tarafından geliştirilip sonrasında Eskin, Harlak, Demirkıran ve Dereboy (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Algılanan Stres Ölçeği; üçüncü bölümde sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı durumunun ölçülmesi için Tekkurşun Demir ve ark. (2020) tarafından geliştirilen Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği kullanılacaktır.

Çalışmaya katılmakla parasal yük altına girmeyeceksiniz ve size de herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. Çalışma kişisel bilgilerinizi, araştırmayı ve istatistiksel analizleri yürütmek için kullanacaktır ancak kimlik bilgileriniz gizli tutulacaktır. Yalnızca gereği halinde, sizinle ilgili bilgileri etik kurullar ya da resmi makamlar inceleyebilir. Çalışmanın sonunda, kendi sonuçlarınızla ilgili bilgi istemeye hakkınız vardır. Çalışma sonuçları çalışma bitiminde literatürde yayınlanabilecektir ancak kimliğiniz açıklanmayacaktır. Katılımınız isteğe bağlı

olup ve istediğiniz zaman, bir cezaya veya yaptırıma maruz kalmaksızın ve hiçbir hakkınızı kaybetmeksizin, araştırmaya katılmayı reddedebilirsiniz veya araştırmadan çekilebilirsiniz.

SORU VE PROBLEMLER İÇİN BAŞVURULACAK KİŞİLER :

ADI : Emre Kaan Özyol
GÖREVİ : Araştırmacı
TELEFON :

GÖNÜLLÜ OLURU BÖLÜMÜ:

“Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama, yukarıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi ve kendi isteğime bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum”.

“Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın, özgür irademle (kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum”.

Gönüllü Adı Soyadı:		Tarih ve İmza:
Telefon:		

Vasi (var ise) Adı Soyadı:		Tarih ve İmza:
Telefon:		

Görüşme Tanığı Adı Soyadı:		Tarih ve İmza:
Telefon:		

Araştırmacı Adı Soyadı:	Emre Kaan Özyol	Tarih ve İmza:
Telefon:		

ALGILANAN STRES ÖLÇEĞİ (ASÖ-10):

YENİ TİP KORONAVİRÜSE (COVID-19) YAKALANMA KAYGISI

Yönerge: Aşağıda geçtiğimiz ay içerisindeki kişisel deneyimleriniz hakkında bir dizi soru yöneltilmektedir. Her soruyu dikkatlice okuyarak size en uygun seçeneğin altındaki kutuya bir çarpı işareti koyarak cevaplayınız. Soruların doğru veya yanlış cevabı yoktur. Önemli olan sizin duygu ve düşüncelerinizi yansıtan yanıtları vermenizdir.

	Hiçbir Zaman	Neredeyse Hiçbir Zaman	Bazen	Oldukça Sık	Çok sık
1. Geçen ay , beklenmedik bir şeylerin olması nedeniyle ne sıklıkta rahatsızlık duydunuz?					
2. Geçen ay , hayatınızdaki önemli şeyleri kontrol edemediğinizi ne sıklıkta hissettiniz?					
3. Geçen ay , kendinizi ne sıklıkta sinirli ve stresli hissettiniz?					
4. Geçen ay , ne sıklıkta gündelik zorlukların üstesinden başarıyla geldiniz?					
5. Geçen ay , hayatınızda ortaya çıkan önemli değişikliklerle etkili bir şekilde başa çıktığınızı ne sıklıkta hissettiniz?					
6. Geçen ay , kişisel sorunlarınızı ele alma yeteneğinize ne sıklıkta güven duydunuz?					
7. Geçen ay , her şeyin yolunda gittiğini ne sıklıkta hissettiniz?					
8. Geçen ay , ne sıklıkta yapmanız gereken şeylerle başa çıkamadığınızı fark ettiniz?					
9. Geçen ay , hayatınızdaki zorlukları ne sıklıkta kontrol edebildiniz?					
10. Geçen ay , ne sıklıkta her şeyin üstesinden geldiğinizi hissettiniz?					
11. Geçen ay , ne sıklıkta kontrolünüz dışında gelişen olaylar yüzünden öfkelenediniz?					
12. Geçen ay , kendinizi ne sıklıkta başarmak zorunda olduğunuz şeyleri düşünürken buldunuz?					
13. Geçen ay , ne sıklıkta zamanınızı nasıl kullanacağınızı kontrol edebildiniz?					
14. Geçen ay , ne sıklıkta problemlerin üstesinden gelemeyeceğiniz kadar biriktiğini hissettiniz?					

ÖLÇEĞİ (SYTKYKÖ)

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Yeni tip koronavirüsün performansını düşürebileceğini düşününce endişelenirim.					
2. Yeni tip koronavirüse yakalanmış biriyle karşılaşsam bile kendimi rahat hissederim					
3. Sportif ortamlarda bulunursam yeni tip koronavirüs bana bulaşacak diye korkarım.					
4. Yeni tip koronavirüs yaşamımı kısıtlayacağı için gerilirim					
5. Yeni tip koronavirüsün vücudumda yaratacağı fiziksel tahribattan korkarım					
6. Yeni tip koronavirüse yakalanmış biriyle karşılaşmaktan endişe ederim					
7. Yeni tip koronavirüsün bende yaratacağı duygusal tahribattan korkarım.					
8. Yeni tip koronavirüse yakalanırsam kendi ihtiyaçlarımı karşılayamam diye endişelenirim.					
9. Yeni tip koronavirüs bana bulaşmış olsa kaygılı hissederdim.					
10. Yeni tip koronavirüs bulaştığında başıma neler geleceğini bilememek beni tedirgin eder.					
11. Yeni tip koronavirüs bulaşırsa ne kadar sürede iyileşeceğimi bilememek beni					

kaygılandırır.					
12. Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye dışarı çıkmaktan sakınırım.					
13. Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye antrenmanlarımı ertelerim.					
14. Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye alışverişimi ertelerim.					
15. Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye egzersiz yapmak için dışarı çıkmaktan kaçınırım.					
16. Yeni tip koronavirüs bulaşır diye kalabalığa girmekten kaçınırım.					

DEMOGRAFİK KİŞİSEL BİLGİ FORMU:

➤ YAŞ	
➤ CİNSİYET	
➤ GELİR DÜZEYİ	
➤ YAŞANILAN YER (İL, İLÇE)	
➤ SPOR YAŞINIZ KAÇ	
➤ EĞİTİM DURUMU	

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Enstitü Yönetim Kurulu

Sayı :42081359/050.02.04/E. 84265

12/10/2020

Konu :Yönetim Kurulu Kararları(Emre Kaan
ÖZYOL YL Teze Başlama)

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Enstitü Yönetim Kurulunun 08.10.2020 tarih ve 984 sayılı
danışmanlığını yürüttüğü Anabilim Dalınız Yüksek Lisans programı öğrencisi **Emre Kaan
ÖZYOL'un** tez projesi Yönetmeliğin 40(1)maddesine göre kabul edilmiş ve tez çalışmalarına
başlaması uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Tezin Adı :**"BOKSÖRLERDE COVID-19 SÜRECİNİN BAŞARI-KAYGI VE
MOTİVASYONLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ"**

Teze Başlama Tarihi: 08.10.2020

Tez kontrol

ORJİNALLİK RAPORU

% 23	% 21	% 4	% 12
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.gecekitapligi.com	%2
	İnternet Kaynağı	
2	acikerisim.gelisim.edu.tr	%2
	İnternet Kaynağı	
3	dergipark.org.tr	%2
	İnternet Kaynağı	
4	Submitted to Erciyes Üniversitesi	%1
	Öğrenci Ödevi	
5	Submitted to Istanbul Gelisim University	%1
	Öğrenci Ödevi	
6	http://saintleo.edu/p://web.a.ebscohost.com/-	%1
	İnternet Kaynağı	
7	hdl.handle.net	%1
	İnternet Kaynağı	
8	www.j-humansciences.com	%1
	İnternet Kaynağı	
9	Submitted to Ardahan Üniversitesi	%1
	Öğrenci Ödevi	

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı : Emre Kaan Özyol

Uyruğu : Türkiye (T.C.)

Eğitim

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lise	Merkez Mesleki ve Teknik A.M.L	2015
Lisans	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü	2019
Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hareket ve Antrenman Bilimleri Ana Bilim Dalı	2021

YABANCI DİL

İngilizce